

RIKSLØNNSNEMNDAS KJENNELSE

AV 16. NOVEMBER 1994

I SAK NR 7/1994

**I TVISTEN MELLOM NORGES ARBEIDSLEDERFORBUND OG
NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON/OLJEINDUSTRIENS
LANDSFORENING I FORBINDELSE MED
TARIFFREVISJONEN PR 1.7.1994**

INNHALDSFORTEGNELSE

	Side
Generelt.....	3
Kjennelse.....	4
1 Saksgangen frem til behandling i Rikslønnsnemnda.....	4
2 Partenes påstander.....	6
2.1 Norges Arbeidslederforbund.....	6
2.2 Oljeindustriens Landsforening.....	8
3 Partenes anførsler.....	10
3.1 Norges Arbeidslederforbund.....	10
3.2 Oljeindustriens Landsforening.....	17
4 Rikslønnsnemndas merknader.....	27
4.1 Den økonomiske situasjonen.....	27
4.2 Økonomisk ramme.....	38
4.3 Nærmere om den aktuelle tvist.....	39
Slutning.....	50

RIKSLØNNSNEMNDAS KJENNELSE AV 16. NOVEMBER 1994
I SAK NR 7/1994

GENERELT

Twisten mellom Norges Arbeidslederforbund (NALF) og Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)/Oljeindustriens Landsforening (OLF) i forbindelse med tariffrevisjonen pr 1. juli 1994.

Nemndas sammensetning:

Riksadvokat Georg Fredrik Rieber-Mohn, formann

Professor Steinar Strøm

Avdelingsdirektør Anne-Britt Evensen

Nestleder Esther Kostøl, Landsorganisasjonen i Norge

Forhandlingsdirektør Gunnar Flaot, Næringslivets Hovedorganisasjon

Forbundsformann Gunnar J. Larsen, NALF

Adm dir Arne Franck-Nielsen, OLF

Med hjemmel i lov 19. desember 1952 nr 7 om lønnsnemnd i arbeidstvister § 2 annet ledd er forbundsformann Gunnar J. Larsen og adm dir Arne Franck-Nielsen utpekt av partene i tvisten. Etter samme lov § 2 tredje ledd stemmer fra arbeidstakersiden Gunnar J. Larsen og fra arbeidsgiversiden Arne Franck-Nielsen.

Som sekretær for nemnda har fungert rådgiver Cecilie J. Haugen og førstekonsulent Kjerstin Bretteville -Jensen.

Partene har gjort rede for sine standpunkter ved skriftlige innlegg og muntlig prosedyre for nemnda under hovedforhandling 1. september 1994 og i nemndsmøter 5. og 12. september og 14. og 16 november 1994. Rikslønnsnemnda har tatt stilling til partenes påstander slik de ble fremsatt under hovedforhandlingen.

Etter at saken har vært drøftet i nevnte møter, avsa Rikslønnsnemnda 16 november 1994 denne

K J E N N E L S E

1 SAKSGANGEN FREM TIL BEHANDLING I RIKSLØNNSNEMNDA

Twisten mellom Norges Arbeidslederforbund og Oljeindustriens Landsforening er oppstått i forbindelse med tariffrevisjonen pr 1. juli 1994. Forhandlingene om ny tariffavtale ble brutt uten resultat. Etter at Norges Arbeidslederforbund 14. juni 1994 varslet plassoppsigelse for samtlige medlemmer, men slik at det første omgang bare ville være aktuelt med plassfratreden for 50 medlemmer på plattformene Gullfaks B og Oseberg C, nedla Riksmeklingsmannen forbud mot arbeidsstans og innkalte partene til tvungen mekling. Den 24. juni 1994 varslet Oljeindustriens Landsforening lockout for 821 medlemmer av Norges Arbeidslederforbund som var omfattet av plassoppsigelsen, men som det ikke var varlet plassfratreden for. Meklingen ble begjært hevet 24. juni 1994 med fristutløp torsdag 30. juni 1994 kl 2400.

Det lyktes ikke meklingsmannen å bringe partene til enighet, og meklingen ble avsluttet 30. juni 1994 kl 2345 uten resultat. Partene ble deretter innkalt til et felles møte hos kommunal- og arbeidsministeren kl 0015. Partene ga statsråden en orientering om situasjonen. Statsråden viste til de alvorlige konsekvenser en full arbeidsstans på norsk sokkel ville ha, og meddelte at han i statsråd fredag 1. juli 1994 ville tilrå Regjeringen å vedta provisorisk anordning om tvungen lønnsnemndsbehandling av tvisten. Etter henstilling fra statsråden sa Oljeindustriens Landsforening og Norges Arbeidslederforbund seg villig til å utsette iverksettelse av den varslede arbeidskamp inntil den provisoriske anordning ble behandlet.

Ved provisorisk anordning av 1. juli 1994 ble det bestemt at arbeidstvisten skulle avgjøres av Rikslønnsnemnda.

Anordningen har denne ordlyd:

§ 1

Twistene mellom Oljeindustriens Landsforening på den ene side og Oljearbeidernes Fellessammenslutning og Norges Arbeidslederforbund på den annen side i forbindelse med tariffrevisjonen pr 1.7.1994 skal avgjøres av Rikslønnsnemnda.

Det er forbudt å iverksette eller opprettholde arbeidsstans eller blokade til løsning av tvistene.

Reglene i lov 19 desember 1952 nr 7 om lønnsnemnd i arbeidstvister får tilsvarende anvendelse.

§ 2

Denne anordning trer i kraft straks.

2 PARTENES PÅSTANDER

2.1 NORGES ARBEIDSLEDERFORBUND

Overenskomst av 1992 mellom NHO/OLF og NALF kalt Sokkeloverenskomsten forlenges til og med 30. juni 1996 med følgende endringer (nye punkter med kursiv):

1) Punkt 4 A 4.1 Lønnsgruppeplassering, første avsnitt:

Lgr	Stilling
AA	<i>Senior teknikere og dekkformenn</i>
A	<i>Teknikere med fagbrev eller tilsvarende utdannelse</i>
B	Fagarbeider m/ fagbrev eller tilsvarende utdannelse, administrasjonspersonale, kranførere, lagerpersonale (Matr.exp.)

(Senior fagarbeider i lgr A, samt hele lgr C og E utgår)

2) Punkt 4 A 4.1 Lønnsgruppeplassering, annet avsnitt:

(Lønnsinnplassering for administrasjonspersonale Utgår)

Bestemmelsene i denne avtale er ikke til hinder for at ansatte som går inn under definisjonen av arbeidsledere i Arbeidslederavtalens (mellom NHO - NALF) § 2 punkt 1 A skal omfattes av Arbeidslederavtalen.

3) Punkt 4 A 4.2 Lønnstabell

Foruten de endringer som fremgår av krav nr 1), økes alle lønnsseter i tabellen med 2 pst. Ny lønnstabell følger som vedlegg 1 til kjennelsen.

4) Punkt 4 B utgår i sin helhet.

5) Punkt 7 Skift-/natt-tillegg:

(Punkt 7, første og annet avsnitt utgår)

For ansatte som arbeider i fast skiftturnus skal det utbetales skifttillegg med et årlig beløp tilsvarende 1/12 av årslønn i lønnstabell klasse A gruppe 8, linje 1. Skifttillegget utbetales med like deler pr måned. Ansatte som periodevis arbeider i skiftturnus, utbetales en forholdsmessig andel av skifttillegget i henhold til arbeidede timer utenom dagarbeidstiden.

6) Nytt punkt 7 A Konferansetid

Teknikere som i henhold til pålegg fra arbeidsgiver eller offentlig myndighet må konferere med påtroppende skift, skal ha betalt for slik konferansetid. Dersom ikke ekstraordinære forhold foreligger, skal konferansetiden regnes som 12 minutter pr skift.

7) Nytt punkt 19 A Pensjonsforhold

Partene pålegges å utrede muligheten for, og konsekvensen av, en senkning av den alminnelige pensjonsalder for offshore-ansatte, samt å tilrettelegge for hensiktsmessig førtidspensjonsordninger. Utredningen skal være ferdig i inneværende tariffperiode, og den skal danne basis for forhandlinger mellom partene ved neste tariffrevisjon.

Frem til slike forhandlinger om en generell revisjon av pensjonsforholdne er gjennomført skal følgende gjelde:

Ansatte som har vært ansatt hos samme arbeidsgiver de siste ti år, og som mister sitt helsesertifikat for offshore-arbeide etter at de har fylt 60 år, skal ha rett til førtidspensjon betalt av arbeidsgiver for perioden frem til ordinær pensjonsalder. Pensjonen skal utgjøre 66 pst av lønn på fratredelsestidspunktet. Dersom lønnen på fratredelsestidspunktet er lavere enn gjennomsnittlig årslønn de siste tre år, er det gjennomsnittlig årslønn de siste tre år som skal være grunnlag for beregning av pensjon. Pensjonen skal justeres en gang i året i samsvar med eventuelle lønnsøkninger for den personellgruppe førtidspensjonisten tilhørte før fratreden.

8) Nytt punkt 19 B Drifts- og organisasjonsendringer – sysselsetting

I tillegg til arbeidsgivers plikter etter Arbeidsmiljølovens § 56a skal de arbeidsgivere som er bundet av denne avtale, inkludere i informasjonen til de ansattes tillitsvalgte en fyldestgjørende beskrivelse av hvilke kriterier som vil ligge til grunn for utvalget av dem som må sies opp.

Denne bestemmelse og de øvrige bestemmelser i Arbeidsmiljølovens § 56a skal gjelde også om oppsigelsene kommer over en lengre periode enn 30 dager, dersom oppsigelsene er et ledd i en samlet omstrukturings-, rasjonaliserings- eller nedbemanningsplan.

Oppsigelser skal ikke finne sted før de tillitsvalgte har hatt rimelig tid til å vurdere bl a utvalgskriteriene i samråd med NALF, og før de tillitsvalgte, eventuelt med assistanse fra NALF, har hatt anledning til å drøfte nedbemanningen med bedriften.

Operatørselskapene som er bundet av denne tariffavtale skal ikke ha anledning til å sette ut arbeide som tidligere er utført av selskapets ansatte til andre selskaper (kontraktører), dersom de ansatte i vedkommende selskap ikke har tariffavtale med minst like gode lønns- og arbeidsvilkår som etter denne tariffavtale.

9) Punkt 21 siste linje

1993 erstattes med 1995.

10) Punkt 23 Ikrafttreden – varighet

Overenskomsten gjøres gjeldende fra 1. juli 1994.

I første linje endres således 1992 til 1994 og 1994 til 1996.

2.2 OLJEINDUSTRIENES LANDSFORENING

Ved tariffrevisjonen mellom NHO/OLF og NALF pr 01.07.1994, nedlegger arbeidsgivernes slik påstand:

Overenskomsten av 1992 mellom NHO/OLF og de i foreningene stående operatørselskaper på den ene side og NALF og vedkommende avdelinger av forbundet på den annen side forlenges til og med 30. juni 1996 med følgende endringer:

1) Pkt 4

Ny bestemmelse pkt 4.1.7. under Lønnssystem for operatørselskaper ekskl. forpleining og ny bestemmelse pkt 4.1.7. under Lønnssystem for forpleiningsansatte i operatørselskapene skal lyde: "Det utbetales et tillegg på kr 1.000,- pr år til arbeidstakere som har offentlig fagbrev i stillinger hvor fagbrev kreves."

2) Pkt 4 A

Bestemmelsen for administrasjonspersonale i overenskomstens pkt 4.A.
"Lønnsinnplassering for administrasjonspersonale foretas i det enkelte selskap etter lokale drøftelser basert på stillingens innhold." utgår.

Ny bestemmelse for operatørselskaper ekskl. forpleining skal lyde: "Eventuell avvikende lønnsinnplassering for personell i de ulike kategorier, herunder kombinasjonsstillinger, foretas i det enkelte selskap etter lokale drøftelser basert på stillingens innhold. "

3) Pkt 4 B

Lønnssystem for forpleiningsansatte i operatørselskapene:

Lgr G Servicearbeider utgår. Servicearbeider inntas som ny stillingskategori i Lgr F. Opprykk skjer i hht opprykksbestemmelsen. Teksten som oppregner hva som menes med servicearbeid utgår.

4) Pkt 4.2

Generelt tillegg, kr 3.850,-, tillegges lønnstabellens linje 2. Som ny lønnstabell fastsettes vedlagte lønnstabeller.

5) Pkt 7

Kronebeløpet i overenskomstens pkt 7. Skift/natt-tillegg endres fra kr 26,50 til kr 28,- pr time.

6) Pkt 21

Reguleringsbestemmelse for annet avtaleår:

Før utløpet av 1. avtaleår, skal det opptas forhandlinger mellom NHO/OLF og NALF om eventuelle lønnsreguleringer for 2. avtaleår.

Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår.

Endringene i tariffavtalene for 2. avtaleår tas stilling til i NALF's Representantskap og NHO's Hovedstyre.

Hvis partene representert ved NALF's Representantskap og NHO's Hovedstyre ikke blir enige, kan den organisasjon som har fremsatt krav innen 14 dager etter forhandlingenes avslutning si opp de enkelte tariffavtaler med 1 måneds varsel (dog ikke til utløp før 1. juli 1995).

7) Pkt . 23

Ikrafttreden – Varighet:

Overenskomsten gjelder fra tidspunktet for Rikslønnsnemndas kjennelse til og med 30. juni 1996 og videre 1 år om gangen dersom den ikke av en av partene blir sagt opp skriftlig med 2 – to – måneders varsel.

Øvrige krav fremsatt av NALF ved årets tariffrevisjon avvises.

8) Ikrafttredelse:

Overenskomsten gjøres gjeldende fra det tidspunkt kjennelsen blir avsagt.

Det generelle tillegget gjøres gjeldende fra 1. juli 1994.

Det generelle tillegget gjøres ikke gjeldende for arbeidstakere som har sluttet i bedriften i tiden før Rikslønnsnemndas kjennelse foreligger.

Det foretas ikke omregning og etterbetaling av overtid, overenskomstmessige endringer og v for arbeid utført i tiden før Rikslønnsnemndas kjennelse foreligger.

3 PARTENES ANFØRSLER

3.1 NORGES ARBEIDSLEDERFORBUND

3.1.1 Bakgrunn

NALF organiserer teknikere og noen andre arbeidstakere som omfattes av tariffavtale mellom Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)/Oljeindustriens Landsforening (OLF) og NALF. Denne tariffavtale vil heretter bli kalt Sokkeloverenskomsten.

NHO og OLF har hatt tariffavtaler også med NOPEF og OFS med samme ordlyd som Sokkeloverenskomsten. Av denne grunn inneholder Sokkeloverenskomsten lønnsbestemmelser for en rekke arbeidstakergrupper som ikke er organisert i NALF. Denne ordningen med likelydende avtaler har kommet i stand etter arbeidsgiversidens krav.

Etter forhandlingsbrudd og ved forhandlinger på "overtid" ble det 20.06.94 inngått avtale mellom NOPEF og OLF. NALF ble under ekstraordinært møte, og under meglingen tilbudt avtale identisk med avtalen mellom NOPEF og OLF.

NALF's forhandlingsutvalg er av den oppfatning at OLF ved årets tariffrevisjon prioriterte å få i stand en avtale med NOPEF, og at OLF ikke var villig til å føre reelle forhandlinger med NALF om de krav NALF prioriterte ved denne tariffrevisjonen. Så vidt vi forstår kom OFS heller ikke i reelle forhandlinger. Etter at avtale var inngått med NOPEF, var OLF ikke villig til annet enn å gi de to øvrige organisjoner en likelydende revisjon av sine avtaler.

I informasjonsskriv fra NOPEF heter det at oppgjøret gir snaut kr 5.500,- i snitt for NOPEF's medlemmer. Av dette utgjør tillegg på lønnstabellen kr 3.850,-. Resten av den økonomiske rammen utgjøres av kr 1.000,- pr år til arbeidstakere med fagbrev, en økning av natt/skifttillegg med kr 1,50 pr time, en økning av boreslamstillegg på kr 10,- pr skift, samt opprykk på en lønnsklasse for en stor andel av NOPEF's medlemmer.

Ingen av NALF's medlemmer ville ha rykket opp etter bestemmelsene i avtalen mellom NOPEF og OLF, og også fagarbeidertillegget ville ha gitt mindre utslag for NALF's medlemmer enn for NOPEF's medlemmer. Av disse grunner ville en aksept av tariffrevisjon i samsvar med bilag nr 2 ha gitt NALF's medlemmer en lavere økonomisk ramme enn hva tilfellet er for NOPEF's medlemmer. NALF finner heller ikke fordelingen av rammen tilfredsstillende. NALF finner det f eks ikke naturlig å gi et sært tillegg til arbeidstakere med

fagbrev uten at arbeidstakere som har like relevante kvalifikasjoner i form av utdanning eller praksis, får samme tillegg.

3.1.2 Forhandlings- og meglings situasjonen i 1994

I de år NALF har hatt tariffavtale på dette området har denne organisasjonen vist stor fleksibilitet for å komme til enighet om avtalerevisjoner uten kampmidler. Som tidligere nevnt er det NALF's oppfatning at motparten i år ikke var innstilt på å føre reelle forhandlinger om de krav NALF fant det riktig å prioritere. NALF hadde derfor valget mellom å akseptere et diktat hvis innhold man ikke hadde hatt innflytelse på, eller å ta konflikt. Dette til tross for at NALF's innstilling ved innledningen til forhandlingene var den samme som tidligere.

Oppgjøret mellom OLF og OFS, i motsetning til NALF's oppgjør, har med unntak av 1992 regelmessig ført til konflikt, og konfliktene har uten unntak endt med tvungen voldgift.

I den kgl. resolusjon av 01.07.94 som er grunnlag for nærværende nemndsbehandling, er det redegjort for at Norge har ratifisert ILO-konvensjoner som verner organisasjonsfriheten og streikeretten, og at ILO's organer har reist kritikk mot norske myndigheters praksis, og uttalt at de foretatte lovinngrep overfor arbeidstakere i oljesektoren ikke samsvarer med prinsippene for organisasjonsfriheten.

Kommunal- og arbeidsdepartementet har med tilslutning fra regjeringen prioritert hensynet til statsfinansene fremfor disse viktige prinsipper. De økonomiske argumenter som Kommunal- og arbeidsdepartementet har lagt avgjørende vekt på vil gjelde alle arbeidskonflikter for de grupper av arbeidstakere som omfattes av Sokkeloverenskomsten. Når regjeringen av statsfinansielle grunner har fratatt NALF det eneste normale kampmiddel en arbeidstakerorganisasjon har, og når arbeidsgiversiden synes bevisst å utnytte dette på en slik måte at NALF ikke en gang får gjennomført en reell forhandling om sine krav, legger dette et spesielt ansvar på Rikslønnsnemnda til å foreta en reell vurdering av de temaer som tas opp nedenfor som krav fra NALF's side. Dette gjelder også temaer som etter sin art egner seg bedre for løsning under forhandlinger enn for avgjørelse under en nemndsbehandling.

3.1.3 Krav

1) Skift-/natt-tillegg

For svært mange sokkelansatte er skiftarbeide en stor belastning, og det går ofte lang tid etter at oppholdsperioden er slutt før disse får tilbake normal døgnrytme.

Tillegget for nattarbeid er mindre i Sokkeloverenskomsten enn for sammenlignbare arbeidsforhold på land. Vi kan nevne at tillegget for helkontinuering 6-skiftsordning for Statoil-ansatte på land er kr 37.194.- pr år. Realverdien av tillegget i Sokkeloverenskomsten har dessuten blitt redusert over tid. I 1988 ble nattillegget satt til kr 25.- pr time, og i Sokkeloverenskomsten 1992-94 var tillegget kr 26,50 pr time. Økningen fra 1988 til 1994 var således 6 pst, mens utviklingen på lønnstabellen var langt sterkere. For eksempel økte lønnstrinn B0 i samme periode med 22,6 pst.

Skifttillegget bør justeres tilbake til minst samme nivå som i 1988, og det bør knyttes til utviklingen av lønnstabellen slik at det ikke sakker akterut igjen på samme måte som i perioden 1988 - 94.

For skiftansatte som arbeider 50 pst dagtid og 50 pst nattid utgjør skifttillegget etter dagens satser kr 21.359,- pr år. I Sokkeloverenskomsten på side 14 er det tabell over justert månedslønn. NALF krever at det for arbeidstakere som arbeider skiftturnus skal betales et årlig skifttillegg tilsvarende "justert månedslønn" for kl. A8. Før denne avtalerevisjon utgjør dette kr 25.778,83 pr år. Dette tilsvarer en økning fra dagens ordning på ca. 20 pst, og etter at nemnda har justert lønnstabellen vil økningen bli tilsvarende større. Det kreves også at skifttillegget for ansatte i fast turnus utbetales med en 12-del pr måned.

Krav: Se påstand punkt 5 :

For ansatte som arbeider i fast skiftturnus skal det utbetales skifttillegg med et årlig beløp tilsvarende 1/12 av årslønn i lønnstabellens kl. A gruppe 8 linje 1. Skifttillegget utbetales med like deler pr måned. Ansatte som periodevis arbeider i skiftturnus, utbetales en forholdsmessig andel av skifttillegget i henhold til arbeidede timer utenom dagarbeidstiden.

2) Konferansetid

Sokkeloverenskomsten inneholder en bestemmelse om at skifttillegget også skal dekke nødvendig tid for konferanse mellom arbeidstakere ved skiftbytte. Denne bestemmelsen faller svært urimelig ut for de arbeidstakere som regelmessig har lengre arbeidstid enn 12 timer som følge av nødvendig konferansetid.

Lengden på nødvendig konferansetid varierer fra arbeidssted til arbeidssted, men prosess- og teknikerenes konferansetid har økt i de siste årene. Dette har bl a sammenheng med teknologisk utvikling, drifts- og organisasjonsmessige endringer og redusert bemanning.

NALF krever at medlemmene heretter får betalt for nødvendig konferansetid. Det kreves ikke overtidstillegg for rutinemessig konferansetid som ikke overstiger 30 minutter pr skift.

Krav: Se påstand punkt 6

3) Pensjonsforhold

Bare en mindre andel av NALF's medlemmer vil oppnå å bli stående i sine stillinger offshore til de når pensjonsalder.

Vi vil her påpeke noen forhold som etter NALF's syn medvirker til at medlemmene ikke oppnår pensjonsalder på sokkelen:

- Å arbeide 2 uker sammenhengende 12 timer hver dag er en ekstraordinær belastning som fører til stor fysisk og psykisk slitasje.
- Den pågående drifts- og organisasjonsendring med tilhørende nedbemanning offshore fører til at kravene til dem som er igjen stadig øker.
- Norske myndigheter har ut fra sikkerhetsmessige kriterier fastsatt strenge helsekrav for å kunne arbeide offshore. Dersom tilsvarende helsekrav hadde blitt stilt på land, ville trolig en svært stor del av landets 60-åringer blitt utestengt fra arbeidslivet.

Uten en endring av pensjonsreglene vil en svært stor andel av de offshore-ansatte avslutte sin yrkeskarriere som uførepensjonister.

NALF krever at arbeidsgivere og myndigheter legger til rette for en verdig avslutning av det store flertall av offshore-arbeidernes yrkeskarriere. Krav mot myndighetene kan ikke behandles av nemnda, og en fullstendig pensjonsreform er lite egnet for nemndsbehandling. I alle fall vil dette kreve forutgående utredninger som ikke er gjennomført ved dette oppgjør.

Nemnda må allikevel realitetsbehandle pensjonsspørsmålet. Arbeidsgiversiden har under forhandling og megling fullstendig avvist å drøfte spørsmålet, og enhver arbeidskamp innenfor dette avtaleområde havner regelmessig i lønnsnemnd.

NALF fremmer i denne omgang et todelt krav. Den første delen gjelder en utredning som kan danne basis for en bred behandling av pensjonsspørsmålet i forbindelse med neste

tariffrevisjon, og den andre delen gjelder et begrenset krav som må sees på som akutt førstehjelp. Dette kravet vil bare ha svært små økonomiske konsekvenser for selskapene bl a fordi det foreløpig er svært få arbeidstakere over 60 år, og fordi de fleste selskaper hittil har praktisert ordninger som er like gode eller bedre enn den ordning som nå kreves innført som del av tariffavtalen. En innfrielse av kravet vil allikevel gi en trygghet for en utsatt gruppe.

Ved at førtidspensjonen dekkes over driften skulle den ikke skape skattemessige eller andre problemer for arbeidsgiverne.

Krav: Se påstand punkt 7

4) Lønssystem – lønsplasseringer

Både ved årets oppgjør mellom OLF og NOPEF og ved tidligere oppgjør har en rekke grupper rykket oppover på den lønnstabell som er inntatt i Sokkeloverenskomsten. Tabellen har også gjennomgående vært justert ved at samtlige lønnsklasser har fått samme kronebeløp. Antall lønnsklasser har over tid blitt redusert.

NALFs medlemmer har kvalifikasjoner, ansvar og arbeidsoppgaver som gjør at de hele tiden har ligget i lønnstabellens to øverste klasser. Disse har hatt en svakere lønnsutvikling enn alle de grupper som opprinnelig lå lengre nede på lønnstabellen, og de har også hatt en svak utvikling i forhold til sammenlignbare kategorier utenfor Sokkeloverenskomstens virkefelt.

For å få rettet opp denne skjevheten fremmet NALF allerede i 1990 krav om at det skulle opprettes en ny lønnsklasse over den eksisterende klasse A, at seniorprosessteknikere skulle flyttes til denne nye lønnsklassen, og at de av NALF's medlemmer som i dag lønnes i kl. B, flyttes til klasse A. Siden har utviklingen gjort kravet ytterligere aktuelt. Kravet gjentas derfor for nemnda.

Krav: Se påstand punkt 1

Senior teknikere og dekkformenn skal lønnes etter klasse AA.

Teknikere skal lønnes etter klasse A.

5) Drifts- og organisasjonsendringer – sysselsetting

Det har de siste årene foregått store endringer i de fleste selskapenes driftsorganisasjoner, og selskapene har omfattende planer om videre endringer. Gjennomførte og planlagte endringer fører til økte belastninger på mange ansatte, og selve endringsprosessene fører til usikkerhet og frustrasjoner.

De ulike selskapene har håndtert disse prosessene forskjellig, og det finnes eksempler på fremgangsmåter som i liten grad har tatt hensyn til de ansattes velferd og arbeidsmiljø.

Ansatte har lovbestemte rettigheter, og tariffavtalebestemmelser kan også til en viss grad ivareta de ansattes interesser i slike omstillingsprosesser. At selskapenes holdning kan ha større betydning enn slike avtalebestemmelser er ikke til hinder for at avtalebestemmelser bør innføres.

En utvikling av slike tariffbestemmelser burde kommet som et resultat av drøftelser mellom OLF og organisasjonene, men slik situasjonen nå er må NALF be nemnda ta stilling til konkrete krav om dette tema.

NALF fremmer to slike krav. Det første gjelder en utvidelse av rekkevidden av Arbeidsmiljølovens § 56a, og dessuten en utvidelse av omfanget av informasjonsplikten etter samme bestemmelse.

Tekstforslaget i påstanden skulle tale for seg, men NALF vil her nevne at noe av bakgrunnen for kravet om informasjon om utvalgs-kriterier ved oppsigelser er erfaring fra aktuelle prosesser hos to av OLF's medlemsbedrifter. I det ene tilfellet ble det gitt konkret informasjon fra bedriftens side, og det ble nedsatt et utvalg hvor det oppsto en svært nyttig og avklarende diskusjon om forholdet mellom to vesentlige utvalgs-kriterier, nemlig kompetanse og ansiennitet. I det andre tilfellet ville bedriften ikke gi detaljerte utvalgs-kriterier, og bedriften la heller ikke opp til en forhåndsdrøftelse med representanter for de ansatte. Drøftelsene som kom i stand etter initiativ fra de ansatte, ble ikke særlig fruktbare.

Det andre kravet som fremsettes har sammenheng med at driftsselskapene i økende grad setter ut arbeide som tidligere har vært utført av egne ansatte til kontraktørselskaper. Dette er en utvikling som NALF ser som svært uheldig.

Det legges opp til en konkurranse mellom kontraktørselskapene, og prisen synes å være den helt dominerende faktor for plassering av oppdrag. NALF ser behovet for at selskapene driver

kostnadseffektivt, men man er redd for at den pågående utvikling etterhvert vil svekke sikkerheten. Faren for det som har vært kalt "sosial dumping" er også klart tilstede.

NALF vil i denne omgang be om en avtalebestemmelse som ikke setter forbud mot den økende kontraktørvirksomhet, men som innebærer at kontraktørselskapene ikke kan benytte etter norske forhold underbetalt arbeidskraft for å få oppdragene.

Krav: Se påstand punkt 8

Denne bestemmelse og de øvrige bestemmelser i Arbeidsmiljølovens § 56a skal gjelde også om oppsigelsene kommer over en lengre periode enn 30 dager, dersom oppsigelsene er et ledd i en samlet omstrukturerings-, rasjonaliserings- eller nedbemanningsplan.

Oppsigelser skal ikke finne sted før de tillitsvalgte har hatt rimelig tid til å vurdere bl a utvalgskriteriene i samråd med NALF, og før de tillitsvalgte, eventuelt med assistanse fra NALF, har hatt anledning til å drøfte nedbemanningen med bedriften.

Operatørselskapene som er bundet av denne tariffavtale skal ikke ha anledning til å sette ut arbeide som tidligere er utført av selskapets ansatte til andre selskaper (kontraktører), dersom de ansatte i vedkommende selskap ikke har tariffavtale med minst like gode lønns- og arbeidsvilkår som etter denne tariffavtale.

6) Kompetanseutvikling

Både arbeidsgiver- og arbeidstakersiden har interesse av at de ansattes kompetanse utvikles i samsvar med den teknologiske og organisasjonsmessige utvikling. Arbeidet på dette feltet varierer blant OLF's medlemmer.

På grunn av temaets viktighet ønsker NALF avtalebestemmelser om dette i Sokkeloverenskomsten.

Etter sin art er dette bestemmelser som bør være konklusjoner etter drøftelser mellom partene. Det fremlegges derfor ikke noe krav for nemnda om dette tema. OLF oppfordres til å ta del i fortløpende drøftelser om temaet og sammen med NALF formulere avtalebestemmelser som innføres i Sokkeloverenskomsten ved neste revisjon.

7) Generelt tillegg

Forutsatt at nemnda innfrir NALF's krav om ny lønnsklasse og ny lønnsinnplassering for NALF's medlemmer i henhold til det ovenstående, kreves et generelt tillegg på 2 pst. Det vises til påstanden punkt 3.

3.2 OLJEINDUSTRIENES LANDSFORENING

3.2.1 Tvistesaken

Rikslønnsnemnda har til behandling tariffoppgjøret mellom Norges Arbeidslederforbund (NALF) og vedkommende avdelinger av forbundet på den ene side og Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO)/Oljeindustriene Landsforening (OLF) og de i foreningene stående operatørselskaper på den annen side.

Det har vært meklet i tariffoppgjøret mellom partene 28., 29. og 30. juni 1994. Enighet ble ikke oppnådd.

Partene ble ved avslutningen av meklingen innkalt til møte hos Kommunal- og arbeidsministeren som meddelte at Regjeringen den påfølgende dag, 1. juli 1994 var innstilt på å fatte beslutning om tvungen lønnsnemnd i arbeidstvisten mellom partene.

På dette grunnlag ble partene anmodet om å avstå fra å iverksette den varslede arbeidsstans.

OLF meddelte på vegne av de berørte medlemsbedriftene at den varslede lockout ikke ville bli iverksatt.

NALF meddelte at streik ikke ville bli iverksatt for forbundets medlemmer i hht varselet om plassfratredelse.

Fredag 1. juli 1994 kl. 11.00 ble det så i ekstraordinært statsråd ved provisorisk anordning vedtatt lønnsnemndsbehandling av arbeidstvisten mellom partene.

3.2.2 Historikk

Mange av lønnsoppgjørene innen sokkelvirksomheten er tidligere blitt fastsatt av Rikslønnsnemnda. Det er første gang Rikslønnsnemnda skal fastsette ny overenskomst hvor Norges Arbeidslederforbund (NALF) er part på arbeidstakersiden.

Overenskomst med NALF ble opprettet i desember 1987.

Selv om NALF har kommet til som den siste av tre arbeidstakerorganisasjoner, må den historiske utvikling tillegges betydning også for overenskomstforholdet NHO/OLF-NALF. En del av de problemstillinger som tidligere kunne synes å være grunnlaget for arbeidstvistene, og som Rikslønnsnemnda's nøytrale medlemmer påpekte i sine avsluttende merknader til kjennelsen i 1986, er det gjennom frivillige forhandlinger funnet akseptable løsninger på. Det pekes her på det omfattende ekstraordinære samordningsoppgjøret pr 1/11-1987, som tok direkte utgangspunkt i Rikslønnsnemnda's merknader fra 1986, og hvor det ble gjennomført en samordning og harmonisering av avtaleverket på tvers av områdene operatør-, oljeborings- og forpleinings- virksomhet.

Et annet typisk trekk, som også Rikslønnsnemnda's nøytrale medlemmer omtalte i 1986, er at kravene vanligvis har vært langt mer omfattende både med hensyn til tariffmessige endringer og kostnadmessige konsekvenser, enn det som har vært tilfelle for lønnsoppgjør innen fastlands- Norge. Arbeidsgiversiden konstaterer at dette også er situasjonen gjennom de krav som er reist ved årets oppgjør.

Hertil kommer at organisasjonsforholdene innenfor de aktuelle avtaleområder er sammensatte og kompliserte. Arbeidsgiversiden må konstatere at det ikke er enkelt å samordne interessene til

tre ulike arbeidstakerorganisasjoner. I lønnsoppgjørene vektlegges ulike satsningsområder. Mulighetene for å finne forhandlingsmessige løsninger begrenses således også av konkurranseforholdene mellom organisasjonene.

3.2.3 Den økonomiske bakgrunn for inntektsoppgjørene 1994

Etter perioden på slutten av '80-tallet med lovregulering av lønns- og aksjeinntekter i Norge har vi gradvis fått en omlegging til lavere lønns- og prisvekst enn det som kjennetegnet mesteparten av 1970- og 80-årene.

Utviklingen i norsk økonomi var i 1970- og 80-årene i utakt med utviklingen hos våre viktigste handelspartnere. Resultatet var en betydelig svekkelse av norsk konkurranseevne med tap av markedsandeler og tap av arbeidsplasser.

Fra slutten av 1980-tallet registreres en bedring av norsk konkurranseevne. Bedringen har fortsatt også i '90-årene. Således legger det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene i sin siste rapport til grunn at industriens kostnadmessige konkurranseevne siden 1988 og frem til i dag har styrket seg med nesten 11 pst.

Imidlertid var svekkelsen av konkurranseevnen gjennom 1970- og 1980-årene så betydelig, at lønns- og prisveksten gjennom resten av '90-årene må ligge under lønns- og prisveksten hos våre handelspartnere for at konkurranseevnen skal gjenvinnes, slik at det kan skapes varig grunnlag for vekst i sysselsettingen.

Lønnsnivået i Norge ligger ennå tildels betydelig over lønnsnivået hos våre viktigste handelspartnere. Imidlertid har utviklingen vist at det er mulig å bedre konkurranseevnen og kjøpekraften, og samtidig videreføre en lav lønns- og prisvekst.

Det tekniske beregningsutvalget for lønnsoppgjørene legger til grunn at lønnsveksten hos våre viktigste handelspartnere fra 1993 til 1994 vil ligge på omlag 3 pst.

Med en prisvekst i Norge som snart nærmer seg 1 pst-tallet, vil vi med en lønnsvekst fra 1993 til 1994 godt under 3 pst legge ytterligere grunnlag for bedring i konkurranseevnen samtidig som kjøpekraften bedres for de fleste grupper. Et vedvarende lavt rentenivå gir nå impulser til økt forbruk som etter hvert må forventes å gi positive effekter for sysselsettingen.

3.2.4 Oppgjørsformen for lønnsoppgjørene i 1994

I 1994 var det etter vanlig mønster igjen hovedrevisjon for de fleste avtaleområder. For første gang siden 1986 ble hovedrevisjonen innen NHO-området gjennomført ved forbundsvisе forhandlinger. I privat sektor for øvrig foregår oppgjørene hvert år bransjevist/forbundsvist. I hovedoppgjørene i stat og kommune er det alltid sentrale forhandlinger.

For sokkeloppgjørene representerer årets oppgjørsform den endring i forhold til sentrale oppgjør at det blir færre direkte bindinger for de ulike parter i oppgjøret.

3.2.5 Oppgjørene i NHO-området

De forbundsvisе oppgjørene i NHO-området ble innledet 14. mars mellom Fellesforbundet og Teknologibedriftenes Landsforening (TBL) om revisjon av verkstedsoverenskomsten. På

en del andre områder ble det også startet forhandlinger umiddelbart etter at forhandlingene om verkstedsoverenskomsten var startet. Dette gjaldt bl a hotell- og restaurant, kontor- og lageransatte, transport, byggeindustrien m v.

Et viktig punkt tidlig i forhandlingene mellom Fellesforbundet og TBL var statlig medfinansiering av avtalefestet pensjon (AFP) for 64-åringene. Partene tok opp dette spørsmålet i brev av 18. mars til Statsministeren.

Etter at spørsmålet om statlig medfinansiering av 64-åringer innenfor AFP-ordningen i privat sektor var avklart, fortsatte forhandlingene mellom Fellesforbundet og TBL. Den 25. mars ble det brudd i forhandlingene og oppgjøret gikk til mekling. Samme dag ble det også brudd i forhandlingene i hotell- og restaurantnæringen og for kontor- og lageransatte. Den 11. april satte Riksmeklingsmannen frem et forslag til løsning mellom Fellesforbundet og TBL som ble anbefalt av partene. Meklingsforslaget ble godkjent ved uravstemning 6. mai.

Meklingsforslaget innebærer bl a følgende tillegg/endringer:

- et generelt tillegg på kr 1,- pr time fra 1. april.
- øking i overtidssatsen (fra 40 til 50 pst) for de to første timene.
- skifttillegg økes med gjennomsnittlig 5,1 pst.

Videre ble partene enige om å nedsette et utvalg til å drøfte spørsmål vedrørende arbeidstid, overtid, skift og midlertidige ansettelser. Det ble ingen endringer i lønnsgarantiordningen. Det ble heller ingen endringer i reglene for de lokale forhandlingene. De skal fortsatt skje ut fra den økonomiske situasjon i den enkelte bedrift og følge de retningslinjene partene tidligere har blitt enige om.

Resultatet av oppgjøret for verkstedsoverenskomsten trakk opp et hovedmønster som i store trekk også ble resultatet i forhandlingene for de andre overenskomstene innen NHO-området.

For mange overenskomster innen privat sektor ble det brudd i forhandlingene og oppgjørene gikk til mekling. Likevel ble det ingen omfattende konflikter. Norsk Transportarbeiderforbund tok ut om lag 1000 godsspeditører i en streik som varte i 14 dager.

3.2.6 tariffrevisjonen pr 1/7-1994 mellom NHO/OLF og NALF

1) Overenskomstforholdene på faste innretninger på sokkelen

For de virksomheter på faste innretninger som står tilsluttet Oljeindustriens Landsforening (OLF) og hvor OLF er part i overenskomstene sammen med Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO), eksisterer det følgende overenskomster:

- Overenskomst for operatørselskaper hvor Norges Arbeidslederforbund (NALF) er part på arbeidstakersiden.
- Overenskomst for operatørselskaper, oljeboringsbedrifter og forpleiningsselskaper hvor Oljearbeidernes Fellessammenslutning (OFS) er part på arbeidstakersiden.
- Overenskomst for operatørselskaper hvor Landsorganisasjonen i Norge og Norsk Olje- og Petrokjemisk Fagforbund (LO/NOPEF) er part på arbeidstakersiden.
- Overenskomst for oljeboringsbedrifter hvor LO/NOPEF er part på arbeidstakersiden.
- Overenskomst for forpleiningsselskaper hvor LO/NOPEF er part på arbeidstakersiden.

Innen NHO/OLF's avtaleområder på sokkelen er det således overenskomster med tre konkurrerende arbeidstakerorganisasjoner som i hovedsak organiserer samme type arbeidskraft. Overenskomstene er i form og innhold like, med de unntak som følger av den avtalte lønnsdifferensiering for ulike stillingsgrupper, samt enkelte særegenheter innen hvert enkelt område som følge av driftsmessige ulikheter.

2) Grunnlaget for tariffrevisjonen pr 1/7-1994 mellom NHO/OLF og NALF

OLF's medlemsbedrifter har igangsatt kostnadsreducerende tiltak for å styrke norsk oljeindustri konkurransekraft internasjonalt. Norsk oljeindustri konkurrerer med stadig nye områder. En overordnet målsetting er å gjenreise og bedre norsk oljeindustri konkurransevne internasjonalt.

Arbeidsgivernes målsetting ved årets oppgjør er således å gjennomføre et oppgjør basert på den situasjon næringen i dag befinner seg i.

Retningsgivende for oppgjøret vil også være de retningslinjer NHO's Hovedstyre har lagt til grunn for årets oppgjør.

Arbeidsgiversiden legger til grunn at norsk oljeindustri har et for høyt kostnadsnivå. Oppgjøret må finne sted innenfor samfunnsmessige rammer. Eventuelle endringer i overenskomsten skal bidra til forenklinger og reduksjon av det totale kostnadsnivå i norsk oljeindustri.

3) Forløpet av tariffrevisjonen pr 1/7-1994 mellom NALF og NHO/OLF

Tariffrevisjonen ble innledet ved at NALF den 29. april 1994 sa opp gjeldende overenskomst mellom partene til utløp 30. juni 1994.

1. juni 1994 ble det innledet parallelle forhandlinger med NALF, OFS og NOPEF. I åpningsmøtet presenterte NALF forbundets krav.

OLF reiste ikke konkrete krav i åpningsmøtet, men vektla de synspunkter som fremgår foran om grunnlaget for tariffrevisjonen pr 1/7-1994 mellom NHO/OLF og NALF.

Forhandlingene fortsatte 6. og 7. juni. NALF meddelte ved forhandlingenes avslutning at organisasjonen ikke kunne akseptere arbeidsgivernes siste tilbud. På dette grunnlag meddelte NALF brudd i forhandlingene.

Den 10. juni 1994 meddelte NALF plassoppsigelse for samtlige medlemmer av forbundet, dog slik at forbundet tok reservasjon om den endelige plassoppsigelse trolig kom til å omfatte 25 medlemmer på hver av plattformene Gullfaks B og Oseberg C.

Riksmeklingsmannen la ned forbud mot arbeidsstans i brev av 14. juni 1994.

Resultatet av forhandlingene med de ulike organisasjonene var at det ble inngått ny tariffavtale med LO/NOPEF, mens oppgjørene med NALF og OFS gikk til mekling.

4) Forløpet av meklingen mellom NALF og NHO/OLF

Under meklingen fremholdt NALF godtgjørelse for konferansetid/skiftbytte som hovedkravet det måtte finnes løsninger på.

NHO/OLF la til grunn at det avtalte skift/natt-tillegget i overenskomstens pkt 7 også er kompensasjon for konferansetid/skiftbytte.

Gjeldende overenskomst har på dette punkt følgende ordlyd, sitat:

"Tillegget er en kompensasjon for alle ulemper ved denne form for arbeidstidsordning, inklusive nødvendig tid for konferanse mellom arbeidstakere ved skiftbytte. Den ansatte skal ikke forlate arbeidsstedet før avløsning har funnet sted og avløser er informert om arbeidssituasjonen."

Meklingen ble fastlåst omkring dette hovedspørsmålet.

I brev av 24. juni 1994 til Riksmeklingsmannen begjærte NALF meklingen avsluttet. NALF bekreftet i nevnte brev at plassfratredelsen ville bli begrenset til 25 medlemmer på hver av plattformene Gullfaks B og Oseberg C.

Under henvisning til NALF's plassoppsigelse av samtlige medlemmer av 10. juni 1994, varslet OLF i brev av 24. juni 1994 plassfratredelse – lockout for de medlemmer av NALF som var omfattet av NALF's plassoppsigelse, men som NALF ikke varslet plassfratredelse for.

Riksmeklingsmannen konstaterte at det ikke var mulig å fremsette noe meklingsforslag som kunne forventes å bli anbefalt av begge parter.

5) Vurdering av NALFs krav

NALFs krav ved årets tariffrevisjon er omfattende.

Kravene er imidlertid ikke konkret utformet på alle punkter.

NALF krever bl a opprettholdelse av kjøpekraft og realinntektsnivå.

NALF har som prinsipielt hovedsyn at den generelle pensjonsalderen i samfunnet må kunne senkes og at det må tilrettelegges for tilfredsstillende førtidspensjonsordninger.

NALF krever videre egen avtalt godtgjørelse for konferansetid/skiftbytte, samt at stillingsgruppene seniorteknikere og teknikere tas ut av lønssystemet og avlønnes individuelt.

6) Nærmere om pensjonskravet

NALF har som prinsipielt hovedsyn at den generelle pensjonsalderen i samfunnet må kunne senkes, og at arbeidslivets organisasjoner må medvirke hertil.

Dagens ordninger for medlemsbedriftene innenfor det aktuelle avtaleområdet mellom NALF og NHO/OLF er som følger:

Operatørselskapene har i medhold av godkjent særaldersgrense gjeldende for arbeidstakere på faste oljeinstallasjoner til havs, innført 65 års pensjonsalder og tjenstepensjonsordninger som administrative ordninger i den enkelte bedrift.

NHO/OLF avviser pensjonskravet med følgende begrunnelse:

Fastsetting av generell pensjonsalder i Norge er et offentlig anliggende som ikke kan behandles innenfor en enkelt bransje i et tariffoppgjør. Den sosialpolitiske utvikling i Norge må samordnes av myndighetene innenfor helhetsvurderinger som har et videre samfunnsmessig perspektiv enn den del av sokkelvirksomheten som står tilsluttet Oljeindustriens Landsforening.

Eksempel på koordinert utvikling gjennom de senere år, – hvor myndighetene har støttet opp om utviklingen og bidratt med offentlige midler til medfinansiering, er ordningen med avtafefestet pensjon – AFP, som er blitt en lik ordning for privat og offentlig sektor av norsk arbeidsliv.

Myndighetene har i prosessen knyttet til utviklingen av AFP-ordningen sterkt poengtert at denne ordningen ikke må få konsekvenser for den generelle pensjonsalderen.

OLF som tariff-fellesskap kan ikke forplikte den enkelte medlemsbedrift i spørsmål knyttet til den generelle pensjonsalderen i samfunnet.

Det er ikke aktuelt å tariff-feste generell pensjonsalder i tariffavtale mellom partene.

NHO/OLF legger til grunn at ulike problemstillinger knyttet til at arbeidsstokken på sokkelen eldes er tatt opp politisk ved merknader fra kommunalkomiteén i Innst. S. nr 77. til Stortingsmelding nr 51 (1992–93) om sikkerhet og arbeidsmiljø i petroleumsvirksomheten.

På bakgrunn av kommunalkomiteéns merknader har Kommunal- og arbeidsdepartementet bedt Oljedirektoratet om bl a å kartlegge årsakene til at helsesertifikat tapes før oppnådd pensjonsalder.

7) Generelt lønnstillegg

NALF krever at medlemmenes generelle lønnsutvikling skal medføre i minste fall opprettholdelse av kjøpekraft og realinntektsnivå.

NHO/OLF er innstilt på å øke lønssatsene med kr 3.850,- pr år inklusive sokkelkompensasjon og feriepenger.

NHO/OLF legger til grunn at tilbudet om generelt tillegg sammen med andre forbedringer vil gi et oppgjør for sokkelvirksomheten som samsvarer med NHO/OLF's målsetting for oppgjøret.

8) Endringer i lønnssystemet og tekniske endringer

NALF har fremsatt krav om at seniortechnikere og teknikere skal tas ut av lønnssystemet og avlønnes individuelt, eventuelt i henhold til det enkelte selskaps eksisterende lønnssystem for andre medarbeidere.

NHO/OLF avviser kravet med den begrunnelse at det går for langt og vil innebære en prinsipiell endring av sokkeloverenskomstene.

NHO/OLF fremsetter istedet tilbud om en noe mer fleksibel innplasseringsordning innenfor gjeldende lønnssystem.

NHO/OLF ønsker å bygge videre på den ordning som ble innført for administrasjonspersonale pr 1/7-1992 og som har følgende ordlyd inntatt i overenskomstens pkt 4.1:

"Lønnplassering for administrasjonspersonale foretas i det enkelte selskap etter lokale drøftelser basert på stillingens innhold."

NHO/OLF foreslår at ordningen for administrasjonspersonale tas ut og gjøres generell for alle stillingskategorier innenfor området operatørvirksomhet.

Nevnte ordlyd for administrasjonspersonale går etter dette ut og endres til:

"Eventuell avvikende lønnsinnplassering for personell i de ulike kategorier, herunder kombinasjonsstillinger, foretas i det enkelte selskap etter lokale drøftelser basert på stillingens innhold."

NHO/OLF legger etter dette til grunn at det innføres en ordning med mulighet til bedriftsvis innplassering av stillingskategorier etter kriteriene i den ordlyd som inntas i overenskomsten.

NHO/OLF er videre innforstått med å tilby følgende endringer innenfor overenskomsten:

Det utbetales et tillegg på kr 1.000,- pr år til arbeidstakere som har offentlig fagbrev i stillinger hvor fagbrev kreves.

Skift/natt-tillegget økes med kr 1,50 pr time.

Servicearbeider innen forpleining i operatørselskap rykker opp fra lønnsgruppe G til lønnsgruppe F i hht opprykksbestemmelsen. Samtidig utgår for forpleining i operatørselskap i sin helhet teksten som oppregner hva som menes med servicearbeid.

9) Reguleringsbestemmelse for annet avtaleår og varighetsbestemmelse

NHO/OLF legger til grunn at reguleringsbestemmelse for annet avtaleår i tariffperioden 1994-1996 inntas med samme ordlyd som i tariffperioden 1992-1994 med nødvendige tidspunktendringer.

NHO/OLF legger videre til grunn at varighetsbestemmelsen endres med nødvendige tidspunktendringer slik at utløp av overenskomsten blir 30. juni 1996.

4 RIKSLØNNSNEMNDAS MERKNADER

4.1 DEN ØKONOMISKE SITUASJONEN

Medlemmene Rieber-Mohn, Evensen og Strøm skal bemerke:

Om den økonomiske situasjonen vises det til partenes redegjørelse, til Nasjonalbudsjettene for 1994 og 1995, til Rapport nr 1/94 fra Det Tekniske Beregningsutvalget og til "Konjunkturutsikter" i Økonomiske Analyser nr6 1994 fra Statistisk sentralbyrå.

4.1.1 Internasjonal økonomi

Etter at OECD-landene, og spesielt EU-landene, har vært gjennom den kraftigste nedgangskonjunkturen siden den andre verdenskrigen, tyder mye på at bunnen er nådd i mange land.

BNP-veksten i USA hittil i år har vært relativ høy og prognosene for resten av året peker mot fortsatt høy vekst. Veksten i 1995 kan bli noe dempet på grunn av renteøkninger for å hindre økt inflasjon.

Veksten i eksport og privat konsum har gitt høy BNP-vekst i Japan. Investeringene er imidlertid fallende og kan bety at veksten blir noe dempet i 1995. Japan og USA er inne i samtaler om fjerning av handelshindringer. Foreløpig ser det ut til at disse samtalenene har kjørt seg fast. Opprettholdelse av handelshindringer og en eventuell iverksettelse av nye handelshindringer kan endre vekstutsiktene for begge landene, og dermed også for verdensøkonomien.

Etter magre år i Europa, med nedgang i BNP i flere land, venter en at veksten i de fem største landene i EU vil bli positiv i år. Mye tyder på at denne positive veksten også vil fortsette gjennom 1995.

I våre to naboland, Sverige og Danmark, ligger det også an til å bli en positiv utvikling. Sverige har vært gjennom en hestekur og svensk økonomi må slite med store budsjettunderskudd i en lang tid fremover. Eksporten og industriproduksjonen har imidlertid vist en positiv utvikling i det siste, noe som kan bidra til vekst i BNP. Veksten i Danmark tok seg opp i annen halvdel av 1993, først og fremst som en følge av konsumvekst. Eksporten har vist en fallende tendens inntil i det siste. Det ventes et oppsving i eksporten som sammen med fortsatt vekst i privat og offentlig konsum, kan gi høy BNP-vekst også i det kommende året.

Det er altså mye som tyder på et oppsving i den internasjonale økonomien. Dette oppsvinget kan få positive virkninger på den norske økonomien i året som kommer, bl a kan en vente at etterspørselen etter olje og gass vil øke og gi grunnlag for en noe høyere oljepris enn under de internasjonale nedgangstidene i det siste. På den annen side er oppsvinget ikke sterkere enn at en noterer som en gevinst at noen land snur en nedgang i BNP til en oppgang. Flere land har også annonsert at økt inflasjon – som gjerne kommer ved et økonomisk oppsving – vil bli møtt med pengepolitiske inngrep som f eks økte renter. Slike renteøkninger vil dempe den økonomiske veksten. Som nevnt har et slikt inngrep funnet sted i USA i år og pengepolitiske innstramminger – utløst av frykten for økende inflasjon – var også en viktig grunn til at det moderate økonomiske oppsvinget i EU-landene fra 1986 til 1989 ble dempet og snudd til nedgangstider. Det er også grunn til å understreke at den internasjonale økonomiske oppgangen ikke har redusert arbeidsledigheten nevneverdig i mange land. Arbeidsledigheten ser ut til å ha bitt seg fast på et høyt nivå.

4.1.2 Norsk økonomi

Det er oppgangstider i norsk økonomi. Investeringer i oljesektoren og i fastlands-Norge har bidratt til denne veksten. I 1993, og – spesielt – i 1994 har imidlertid først og fremst veksten i privat forbruk bidratt mest til en høyere BNP-vekst. En viktig grunn til denne veksten er reduserte renter og dermed mindre rentebyrder for husholdninger med gjeldsbyrder. Økte realinntekter har også gjort at det private forbruket har økt. Det offentlige forbruket økte markert både i 1991 og 1992, men har i det siste gitt svakere vekstbidrag til den totale økonomien. Eksporten av olje og gass har vokst sterkt, men også eksporten av tradisjonelle eksportvarer har vist tendenser til vekst. Både Statistisk sentralbyrå og Norges Bank venter at de innenlandske vekstimpulsene vil vedvare gjennom resten av 1994 og 1995. I tillegg vil oppgangen i den internasjonale økonomien bidra til at oljeprisen holder seg opp eller stiger. Dessuten venter en at den internasjonale oppgangen vil gi positive virkninger på eksporten av andre varer enn olje og gass. For 1994 regner Statistisk sentralbyrå med et overskudd i driftsregnskapet med utlandet på hele 19 milliarder kr. For 1995 ventes det at dette overskuddet vil stige ytterligere til vel 26 milliarder kr. Til tross for den økonomiske oppgangen er arbeidsledigheten fortsatt høy.

Renten – f eks uttrykt ved obligasjonsrenten – har siden 1. kvartal i år sluttet å falle. I de siste månedene har den norske renten hatt en avvikende utvikling fra noen av rentene i Europa. Ved starten av 1994 var den norske obligasjonsrenten 1/2 prosentpoeng under den tyske, mens den i slutten av september var 1,5 prosentpoeng høyere enn den tyske. Årsakene til denne renteutviklingen er flere. For det første har renten i det viktige samhandelslandet Sverige steget sterkt, noe som lett gir smitteeffekter til Norge. For det andre har Norges Bank valgt å la rentetilpasninger – og ikke intervensjoner i valutamarkedet – sørge for at verdien av den norske kronen holder seg konstant. I motsetning til i 1992 og 1993 – hvor Norges Bank kjøpte og solgte valuta for en verdi tilsvarende 50 milliarder kr. netto, har Norges Bank i 1994 praktisk talt ikke intervenert i det hele tatt. Tendensene til flukten fra kronen og motvirkingen av dette gjennom høyere norske renter for å holde på kronene, kan skyldes at kapitalflytterne

(innenlandske såvel som utlandske) frykter en endret fremtidig politikk i Norge, f eks som følge av et nei ved folkeavstemmingen i Norge den 28. november. Hvilke politikkendringer som eventuelt vil komme etter et nei eller ja i folkeavstemmingen, er ikke godt å si. Men grunnleggende trekk ved den norske og den internasjonale økonomien peker i retning av oppgangstider og et betydelig overskudd i utenriksøkonomien neste år uansett utfall av folkeavstemmingen. En kan derfor ikke utelukke at renteoppgangen vil bli forbigående og ikke gi nevneverdige negative virkninger på den norske økonomien. På dette området er imidlertid den fremtidige utviklingen usikker.

I oljesektoren har det vært foretatt betydelige investeringer. Fremover vil oljesektoren bli preget av en innhøsting med betydelige oljeinntekter inntil produksjonen begynner å falle og reservene gå tomme en gang etter århundreskiftet. En usikkerhetsfaktor er selvsagt oljeprisen. Et fall i denne i forhold til dagens nivå – og prognoser – vil redusere inntjeningen. Men dagens prognoser for oljeprisen innebærer at oljesektoren kan bidra med en betydelig valutainntjening i årene som kommer. Denne valutastrømmen vil bidra til overskudd i utenriksøkonomien og også til å styrke statens finanser. Det er imidlertid viktig å være klar over at oljeproduksjon innebærer en tapping av ikke-fornybare ressurser som før eller siden vil være tømt. Dersom landet ønsker å opprettholde inntekts- og forbruksmuligheter for kommende generasjoner, må inntjeningen i oljetidene benyttes til å styrke oppbyggingen av annen nasjonalformue som kunnskapskapital, realkapital og fordringer på andre land. Dersom økte oljeinntekter benyttes utelukkende til å øke inntektene og forbruket til de som er tilstede når oljeinntektene tjenes, vil kommende generasjoner få mindre inntekts- og forbruksmuligheter enn dagens inntektstakere og forbrukere.

En viktig grunn til overskuddet i utenriksøkonomien er som sagt økende olje og gasspriser. Men en lav prisstigning i Norge i forhold til i våre viktige samhandelsland har bedret den norske konkurranseevnen og inntil nylig også gjort at renten har falt i Norge og mer enn i andre land. Den bedre konkurranseevnen har gjort at utsiktene for eksport av mer tradisjonelle produkter ser lysere ut enn på en god stund. Moderasjonslinjen i inntektsoppgjørene har bidratt til den bedre konkurranseevnen. Selv om utsiktene for neste år ser lyse ut for norsk økonomi, er ikke oppgangen i den internasjonale økonomien sterkere enn at det lett kan oppstå nye problemer. Dessuten har variasjonene i norsk og andre lands økonomi på 1980-tallet vist at vegen er kort fra en solid BNP-vekst til tilbakegang i BNP. Det er derfor viktig å gå forsiktig frem også i moderate oppgangstider. Dessuten har en oljesasjon behov for å styrke oppbyggingen av annen kapital i takt med nedtappingen av oljereservene.

En fortsatt moderasjonslinje i inntektsoppgjørene kan bidra til makroøkonomisk stabilitet. Oppslutning om moderasjonslinjen kan kreve at ingen grupper i befolkningen oppnår eller bevilger seg selv ekstra store gevinster. Det kan imidlertid være en konflikt mellom mikroøkonomiske og makroøkonomiske formål med lønnsdannelsen. Fra et makroøkonomisk hensyn kan en moderasjonslinje – med full oppslutning – bidra til å sikre en makroøkonomisk stabilitet, noe som er viktig i en liten åpen og konkurranseutsatt økonomi som den norske.

Men fra et mikroøkonomisk hensyn kan moderasjonslinjen føre til at en ikke får utnyttet lønns- og arbeidsvilkår til å bedre motivasjon og produktivitet til arbeidstakerne.

Mikroøkonomiske hensyn kan kreve lønnsmessige tilpasninger for enkelte grupper som avviker fra den moderate lønnsmessige utviklingen til hovedparten av lønnstakerne. Fordelene med en firkantet praktisering av moderasjonslinjen må avveies mot fordelene ved å avvike fra moderasjonslinjen i enkelte tilfeller. For at ikke moderasjonslinjen skal brytes, er det viktig at avvikene fra moderasjonslinjene blir få, ikke for markante og kan begrunnes godt.

4.1.3 Lønnsoppgjøret 1994

I Nasjonalbudsjettet for 1994 (St.meld. nr 1 (1993-94)) anslo Regjeringen den gjennomsnittlige årslønnsvekst fra 1992 til 1993 til å være 2 1/2 pst. For 1994 la Regjeringen til grunn en gjennomsnittlig årslønnsvekst på 2 pst, mens konsumprisindeksen ble forventet å holde seg svært lav gjennom 1994 (anslag 1 3/4 pst). Siste prognose fra Statistisk sentralbyrå er en timelønnsvekst i 1994 på 2,8 pst og en konsumprisvekst på 1,3 pst.

Regjeringen fremhevet i Nasjonalbudsjettet for 1994 at det fortsatt er en sentral oppgave for inntektspolitikken å bidra til lav kostnadsvekst for å styrke sysselsettingen. Til tross for bedringen de senere år er det norske pris- og kostnadsnivå ifølge Regjeringen fortsatt for høyt, og det anses derfor nødvendig å dempe den nominelle lønnsveksten i Norge ytterligere. Det fremheves som særlig viktig at moderasjonslinjen får tilslutning fra alle grupper.

Fra Nasjonalbudsjettet siteres:

"For lønnskostnadsnivået har det i mange år vært foretatt internasjonale sammenlikninger for direkte og totale lønnskostnader pr time for industriarbeidere. Ifølge rapport nr 2 for 1993 fra Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (NOU 1993: 26) var de totale arbeidskostnadene pr time for norske industriarbeidere - inkludert personalkostnader og trygdeavgifter - i 1992 om lag 18 pst. over gjennomsnittet for våre handelspartnere.

Også om en inkluderer funksjonærene i en slik sammenlikning endrer det ikke det forholdet at norsk næringsliv fortsatt har et betydelig kostnadsproblem. Pris- og kostnadsveksten bør derfor også i årene framover være klart lavere enn hos våre handelspartnere. Dette ble ikke minst understreket av sysselsettingsutvalget."

I sysselsettingsutvalgets innstilling, NOU 1992: 26, ble det lagt særlig vekt på hvilken rolle inntektspolitikken kunne spille for å sikre sysselsettingen. For å skape et grunnlag for varig forbedring av sysselsettingen understreket sysselsettingsutvalget i sin rapport nødvendigheten

av et «felles løft», og presenterte en samlet nasjonal strategi for dette oppsummert i solidaritetsalternativet. Inntektspolitikken inngår som et bærende element i denne strategien for å få til en tilstrekkelig bedring av den kostnadmessige konkurransevnen.

Regjeringen la i det økonomiske oppgjør for 1994 også til grunn at de offentlige budsjetter skulle brukes aktivt for å styrke sysselsettingen.

Fra Nasjonalbudsjettet siteres:

"Underskuddet på statsbudsjettet forhindrer imidlertid muligheten for en fortsatt sterk utgiftsvekst og skatte- og avgiftslettelser. Nødvendigheten av et stramt statsbudsjett gir lite rom for ytterligere statlige bidrag ved neste års tariffoppgjør. Opprettholdelse eller økning i kjøpekraften i 1993, en lav forventet prisvekst i 1994, moderate prisimpulser fra avgiftsopplegget for 1994 og reduserte renter letter imidlertid den økonomiske situasjonen for store lønnstakergrupper. Det er dermed et viktig ansvar for partene å medvirke til lønnsoppgjør som bidrar til den nødvendige konkurransevneforbedring også neste år. I de inntektsoppgjørene hvor myndighetene selv er part, legges det til grunn at lønnstilleggene ikke undergraver den solidariske linjen som en forventer at andre inntektsoppgjør vil følge."

I 1994 var det hovedrevisjon for de fleste avtaleområder. For første gang siden 1986 ble hovedrevisjonen i LO/NHO-området gjennomført ved forbundsvise forhandlinger. I privat sektor for øvrig foregår oppgjørene hvert år bransjevist og forbundsvist. I hovedoppgjørene i stat og kommune er det alltid sentrale forhandlinger.

1) Oppgjørene i privat sektor

LO/NHO-området

Representantskapet i LO behandlet kravene foran lønnsoppgjøret 17 januar. Hovedpunktene i vedtaket var:

- økning av kjøpekraften for de lavere og midlere inntekter.
- videreføre, eventuelt videreutvikle, garantiordningene.
- varig statlig medfinansiering av avtalefestet pensjon for 64-åringene.
- lokale forhandlinger gjennomføres etter de bestemmelser og kriterier som er fastlagt i de enkelte avtaler.
- oppgjøret gjennomføres ved forbundsvise forhandlinger.

I NHOs hovedstyremøte 9 februar ble følgende hovedprinsipper lagt til grunn for oppgjøret:

- gjennom tariffoppgjørene legges forholdene til rette for lokal, bedriftsvis lønnsfastsettelse basert på bedriftenes økonomiske situasjon.
- det er særlig nødvendig å få utvidede og mer fleksible driftstider, fjerne lønnsbindende bestemmelser og utvikle tidsmessige lønssystemer.
- permanent statlig medfinansiering av avtalefestet pensjon også for 64-åringene.
- på bakgrunn av gjennomføringen av Reform 94 er det nødvendig at nye betalingsregler fastsettes gjennom årets oppgjør for lærlingene og at de får en betaling tilpasset den nye situasjonen.

De forbundsvisse oppgjørene i LO/NHO-området ble innledet 14 mars mellom Fellesforbundet og Teknologibedriftenes Landsforening (TBL) om verkstedsoverenskomsten. På en del andre områder ble det også startet forhandlinger umiddelbart etter at forhandlingene om verkstedsoverenskomsten var startet. Dette gjaldt bla hotell- og restaurant, kontor- og lageransatte, transport, tekstil og bekledning.

Et viktig punkt tidlig i forhandlingene mellom Fellesforbundet og TBL var statlig medfinansiering av avtalefestet pensjon (AFP) for 64-åringene. Partene tok opp dette spørsmålet i brev av 18 mars til Statsministeren.

Den 22 mars var det et møte mellom Fellesforbundet/TBL og Statsministeren om AFP. Den 24 mars gikk det et brev til partene fra Statsministeren. I dette brevet heter det bla:

"Regjeringen er innstilt på å foreslå at staten medfinansierer 40 pst av løpende AFP-pensjoner for 64-årige arbeidstakere i privat sektor, dvs at statens bidrag blir det samme som for 65- og 66-åringer. Forutsetningen for en slik medfinansiering er at oppgjøret legger til rette for fortsatt lav kostnadsvekst og bedring av konkurransevnen, og dermed styrker grunnlaget for økt sysselsetting. Det er ikke aktuelt for Regjeringen i framtiden å medfinansiere ytterligere nedsettelse av aldersgrensen i AFP, dersom partene avtaler dette, eller å foreslå ytterligere endringer i skattereglene i en slik sammenheng."

Stortinget gjorde nødvendig vedtak om statlig medfinansiering 17 juni.

Etter at spørsmålet om statlig medfinansiering av 64-åringer innenfor AFP-ordningen i privat sektor var avklart, fortsatte forhandlingene mellom Fellesforbundet og TBL. Den 25 mars ble det brudd i forhandlingene og oppgjøret gikk til meklings. Samme dag ble det også brudd i forhandlingene i hotell- og restaurantnæringen og for kontor- og lageransatte. Den 11 april

satte Riksmeklingsmannen fram et forslag til løsning mellom Fellesforbundet og TBL som ble anbefalt av partene. Meklingsforslaget ble godkjent ved uravstemming 6 mai.

Det ble enighet om følgende tillegg/endringer:

- et generelt tillegg på kr 1,- pr time fra 1 april
- økning i overtidssatsen (fra 40 til 50 pst) for de to første timene
- skifttillegg økes med gjennomsnittlig 5,1 pst

Videre ble partene enige om å nedsette et utvalg til å drøfte spørsmål vedrørende arbeidstid, overtid, skift og midlertidige ansettelser. Det ble ingen endringer i lavlønnsgarantiordningen. Det ble heller ingen endringer i reglene for de lokale forhandlingene. De skal fortsatt skje ut fra den økonomiske situasjon i den enkelte bedrift og følge de retningslinjene LO og NHO tidligere har blitt enige om.

Resultatet av oppgjøret for verkstedsoverenskomsten trakk opp et hovedmønster, som i store trekk også ble resultatet i forhandlingene for de andre overenskomstene innen LO/NHO-området. Enkelte områder skiller seg ut. Dette gjelder bl a sjømenn i innenriksfart hvor lavlønnsgarantiordningen for fergetrafikken ble opphevet mot å innføre skifttillegg på kvelds- og nattferger og å gi kr 1,50 pr time i lønnsøkning på hurtigrutene. For aviser ble det gitt fire ekstra feriedager for ansatte med mer enn 10 års ansettelse istedenfor et generelt tillegg. For bussjåfører i rutebilselskaper (både LO- og YS-organiserte) ble det, som kompensasjon for at en fikk en felles overenskomst samt overenskomstmessige endringer, sammen med visse endringer i avtaleverket, gitt kr 2,50 pr time i Oslo og kr 2,75 utenfor Oslo.

For mange overenskomster ble det brudd i forhandlingene og de gikk til mekling. Likevel ble det ingen omfattende konflikter. Norsk Transportarbeiderforbund tok ut om lag 1000 godsspeditører i en streik som varte i 14 dager. Ved tobakksfabrikkene var det en 6 dagers lang streik.

Privat sektor utenom LO/NHO

I varehandelen ble Handel og Kontor og Handel- og Servicenæringens Hovedorganisasjon enige om et tillegg fra 1 april på kr 230,- pr måned eller kr 1,42 pr time. Det ble gjort visse endringer i tilleggene for ubekvem arbeidstid og i tidspunktene for når disse tilleggene trer i kraft. I kooperasjonen ble forslaget til tariffavtale forkastet ved uravstemming. Oppgjøret gikk til mekling. Den 17 juni anbefalte partene et forslag til avtale.

I forretnings- og sparebanker kom partene fram til en avtale som ga et generelt tillegg fra 1 mai på kr 2100,- pr år opp til lønnstrinn 23 (om lag kr 216 000) og 1 pst på de øvrige trinn.

I forsikringsvirksomheten er partene enige om et generelt tillegg fra 1 mai på 1,25 pst.

2) Oppgjørene i offentlig sektor

I staten ble det den 30 april enighet mellom Administrasjonsdepartementet og tjenestemennenes hovedsammenslutninger og Norsk Lærergag om følgende:

- fra 1 mai gis det et generelt tillegg på alle trinn på hovedlønntabellen på kr 2100 pr år.
- med virkning fra 1 september skal det føres lokale forhandlinger innenfor en økonomisk ramme på 0,35 pst.
- med virkning fra 1 juli gjøres det endringer i lønnsrammesystemets oppbygging, beregnet til 0,2 pst pr dato.

Videre ble det avsatt 30 mill kroner til kompetanseutvikling. Leseplikt for lærere over 60 år er redusert.

Avtalen ble vedtatt av arbeidstakerorganisasjonene ved uravstemming 10 juni.

I kommunene ble partene enige om et generelt tillegg fra 1. mai på kr 2100 pr år. Med virkning fra 1 oktober skal det føres lokale forhandlinger innenfor en økonomisk ramme på 0,5 pst pr dato. Fem AF-K-forbund i helsesektoren, NSF, NOBI, NETF, NFF og NRF avviste forslaget. Tariffavtale for de nevnte forbund ble fastsatt ved kjennelser i Rikslønnsnemnda 25. oktober 1994. Forhandlingssammenslutningene LO-K og YS-K krevde, med hjemmel i reforhandlingsklausulen derved nye forhandlinger. Forhandlingene ble gjennomført 7. november. Partene kom da til enighet om ny tariffavtale med noen endringer.

3) Oppsummering

Privat sektor

Område LO/NHO

- Vedtak i Stortinget 17 juni 1994 om statlig medfinansiering med 40 pst av løpende AFP-pensjoner for 64-årige arbeidstakere i privat sektor
- Generelt tillegg på kr 1 pr time fra 1 april

- Økning i overtidssatsen (fra 40 til 50 pst) for de to første timene
- Skifttillegg økes med gjennomsnittlig 5,1 pst
- Et utvalg skal nedsettes for å drøfte spørsmål vedrørende arbeidstid, overtid, skift og midlertidige ansettelse
- Ingen endringer i lavtlønnsgaranti-ordningen
- Ingen endringer i reglene for de lokale forhandlinger

Ovennevnte punkter er resultatet av oppgjøret mellom TBL og Fellesforbundet. Oppjøret danner hovedmønsteret som grovt sett ble resultatet av forhandlingene for de ulike overenskomstene i LO/NHO-området.

Varehandelen

- Avtalt tillegg pr time fra 1 august 1994 på kr 1,42
- Visse endringer i tillegg for ubekvem arbeidstid, og i tidspunktene for når disse tilleggene trer i kraft

Forretnings- og sparebankene

- Generelt tillegg fra 1 mai på kr 2 100 pr år opp til lønnstrinn 23 (ca kr 216 000) og 1 pst på de øvrige trinn

Forsikringsvirksomhet

- Generelt tillegg fra 1 mai på 1,25 pst.

Offentlig sektor

Staten

- Fra 1 mai generelt tillegg på alle trinn på hovedlønnstabellen på kr 2 100 pr år.
- Med virkning fra 1 september skal det føres lokale forhandlinger på 0,35 pst.
- Med virkning fra 1 juli endringer i lønnsrammesystemets oppbygging beregnet til 0,2 pst pr dato
- 30 mill kroner avsatt til kompetanseutvikling
- Redusert leseplikt for lærere over 60 år

Kommunene

- Generelt tillegg fra 1 mai på kr 2 100 pr år
- Med virkning fra 1 oktober skal det føres lokale forhandlinger innenfor en økonomisk ramme på 0,5 pst pr dato. Det ble senere foretatt noen endringer som følge av Rikslønnsnemndas kjennelser nr 1 og 5 av 25. oktober 1994, samt forhandlingene mellom LO-K og YS-K, og KS den 7. november.

Medlemmet Franck-Nielsen, med tilslutning av Flaat og Kostøl, tar ovenstående til orientering.

Medlemmet Larsen vil bemerke:

Nemndas nøytrale medlemmer bemerker under dette punkt svært meget om den økonomiske situasjonen. Det framføres også en bred omtale av hovedtrekkene fra de øvrige lønnsoppgjør, og hvilke forutsetninger disse bygger på. Det siteres såvel fra vedtak i Representantskapet i LO og Hovedstyret i NHO om deres hovedpunkter og prinsipper.

Dette medlem konstaterer med beklagelse at nemndas nøytrale medlemmer legger avgjørende og meget ensidig vekt på den økonomiske situasjonen med tilhørende makroøkonomiske målsettinger. Når det henvises til partenes redegjørelse i denne forbindelse understrekes for ordens skyld at NALF ikke har omtalt disse generelle økonomiske forhold og følgelig ei heller de makroøkonomiske sider.

Snarere tvert om har det fra NALFs side vært lagt vekt på å føre frie forhandlinger med utgangspunkt i de lokale angjeldende tillitsvalgtes og medlemmers enstemmige vedtak framført bl a som følger:

"NALF henviser til tidligere framførte hovedsyn knyttet til de ulike drifts- og organisasjonsendringer som finner sted innenfor det enkelte selskap/plattform/installasjon og som medfører meget store endringer i våre medlemmers/ansattes daglige arbeidssituasjon med tilhørende økende arbeidsbelastninger.

NALF har som prinsipielt hovedkrav at lønnsrelasjoner og den enkelte (gruppe) medarbeiders lønn skal ha basis i de faktiske realiteter knyttet til den enkelte stilling (nivå) i selskapet/plattform og fastlegges deretter."

I ett eneste avsnitt omtaler nemndas nøytrale medlemmer de mikroøkonomiske hensyn som følger:

"Men fra et mikroøkonomisk hensyn kan moderasjonslinjen føre til at en ikke får utnyttet lønns- og arbeidsvilkår til å bedre motivasjon og produktivitet til arbeidstakerne. Mikroøkonomiske hensyn kan kreve lønnsmessige tilpasninger for enkelte grupper som

avviker fra den moderate lønnsmessige utvikling til hovedparten av lønnstakerne. Fordelene med en firkantet praktisering av moderasjonslinjen må avveies mot fordelene ved å avvike fra moderasjonslinjen i enkelte tilfeller. For at ikke moderasjonslinjen skal brytes, er det viktig at avvikene fra moderasjonslinjene blir få, ikke for markante og kan begrunnes godt."

Dette medlem konstaterer med den aller største beklagelse at de nøytrale medlemmer i nemnda ikke på noe punkt i kjennelsen har tillagt sitt mikroøkonomiske prinsipp noen vekt som har ført til endringer i bestående overenskomst mellom partene. Dette til tross for at det fra NALF's side er framlagt forhandlings- og meklingsgrunnlag som begrunner behovet for nødvendige endringer.

4.2 ØKONOMISK RAMME: TILBUD OG KRAV

4.2.1 Kostnadene ved krav og tilbud i konflikten mellom NALF og NHO

1) Kravet fra NALF

Opplysningene om kravenes kostnader er gitt av NALF.

Krav	Virkingen for NALFs medlemmer, prosent pr år	Virkingen for alle på faste installasjon prosent pr år
Konferansetid	1,05	0,31
Endret skifttillegg	1,03	0,35
Lønnsopprykk	1,31	0,19
Generelt tillegg	1,98	1,98
SUM	5,37	2,83

NALF har i tillegg et pensjonkrav som vanskelig lar seg kostnadsberegne.

2) Tilbudet fra NHO

Tilbudet fra NHO består av:

- generelt tillegg på 1,07 prosent i årsvekst i lønnsmassen for NALFs medlemmer,
- lønnsopprykk fra lønnsgruppe G til F for servicearbeidere som gir et årlig vekstbidrag i denne lønnsmassen på 0,04 prosent,
- skift,- og natttillegg som betyr en vekst i lønnsmassen på 0,1 prosent,
- tillegg for arbeidstakere med fagbrev som betyr en vekst i denne lønnsmassen på 0,21 prosent.

Summen av disse tilbudene er 1,42 prosent. Tar en med ansiennitetsopprykkene pr 1.1.1994 vil lønnsveksten for 1994 bli på 2,5 prosent.

NHO/ OLF's tilbud om fagbrevtillegg, samt opprykk for servicearbeider, er fremsatt likt overfor alle tre arbeidstakerorganisasjoner. I beregningene over utslag i lønnsveksten av de enkelte tilbud, har det ikke vært vanlig å måle utslagene ut fra den enkelte organisasjons

medlemstilslutning innenfor den enkelte stillingskategori. NHO/OLF har ikke opplysninger om medlemstilslutning som gjør dette mulig.

De økonomiske utslag er derfor beregnet som virkninger av det enkelte tilbud innenfor lønssystemområdet. En slik beregningsmåte kan gi avvik fra beregninger som tar nøyaktig utgangspunkt i den enkelte organisasjons medlemstilslutning. For NALF's vedkommende er det rimelig å anta at slike avvik vil gjøre seg gjeldende i forhold til de to ovennevnte tilbud.

Avstanden mellom NALF's krav og OLF's tilbud er stor. NALF's medlemmer er blant de best avlønnede arbeidstakere på sokkelen. Selv om relativt få vil bli berørt av en innfrielse av kravene, vil likevel en slik innfrielse bety en vesentlig økning i lønnskostnadene på sokkelen.

Medlemmet Franck-Nielsen, med tilslutning av Flaat og Kostøl, tar ovenstående til orientering

4.3 NÆRMERE OM DEN AKTUELLE TVIST

4.3.1 Generelt

Medlemmene Rieber-Mohn, Evensen og Strøm skal bemerke:

Ved avgjørelsen av den foreliggende tvist vil disse medlemmer ta utgangspunkt i den beskrivelse av Norges økonomiske situasjon som er gitt i avsnitt 4.1 foran, og at lyspunktene i situasjonen i noen grad antas å ha sammenheng med den moderasjonslinje som er fulgt ved de senere års lønnsoppgjør. En fortsettelse langs denne linje antas å være et særdeles viktig bidrag til å bedre konkurransevnen i norsk økonomi og øke sysselsettingen i årene som kommer. Disse medlemmer vil i tråd med dette også legge til grunn Stortingets forutsetning under behandlingen av 1994-budsjettet om en årslønnsvekst fra 1993 til 1994 på omlag 2 pst. De inngåtte tariffavtaler ved årets revisjon i offentlig såvel som privat sektor – ligger i det alt vesentlige innenfor denne forutsatte årslønnsvekst, dog slik at avtalen som OLF har inngått med NOPEF har en ramme på ca. 2,5 pst. Også OLF's tilbud til NALF har en kostnadsramme som svarer til en årslønnsvekst på ca. 2,5 pst. Det må foreligge helt uvanlige omstendigheter dersom disse medlemmer skal kunne forsvare å gå utover den moderate ramme som er lagt til grunn ved årets lønnsoppgjør. Slike omstendigheter foreligger ikke for NALF's vedkommende. Dersom den alminnelige årslønnsvekst på tariffområdet ikke nevneverdig berøres, og moderasjonslinjen således i hovedsak følges, vil disse medlemmer føle seg frie til på særskilte overenskomstområder å etterkomme krav som synes godt begrunnet, selv om det enkelte området derved får en noe høyere årslønnsvekst enn den gjennomsnittlige. Disse medlemmer har heller ikke funnet krav fra NALF's side som begrunner et slikt unntak fra hovedlinjen ved årets tariffrevisjon. Det er i den forbindelse også tatt i betraktning at NALF organiserer høytlønte arbeidstakergrupper i norsk industri.

Disse medlemmer har merket seg OLFs anførsel om at NALF for Rikslønnsnemnda har presentert krav som ikke har vært fremsatt under forhandlingene og i meklingsfasen. NALF har imøtegått dette og hevdet at alle krav ligger innenfor de temaene som ble tatt opp under forhandlingene. Når OLF ikke fikk presentert krav i detalj før nemndsbehandlingen, har dette etter NALFs syn sammenheng med at OLF ikke var villig til å gå inn i reelle forhandlinger etter at enighet om ny tariffavtale var oppnådd med NOPEF. Disse medlemmer skal ikke ta stilling til disse anførsler utover å konstatere at det ikke har vært noe godt forhandlingsklima mellom partene, og at OLF ikke har påstatt NALFs krav avvist for nemnda. Kravene tas derfor under realitetsbehandling.

Medlemmet Franck-Nilsen med tilslutning av Flaat og Kostøl reserverer seg mot formuleringer som kan tolkes i retning av at Stortinget legger bindende rammer for tariffoppgjøret.

Medlemmet Larsen vil med henvisning til tidligere merknad under pkt 4.1, også konstatere at samtlige medlemmer i nemnda, med unntak for en reservasjon fra medlemmene Franck-Nielsen, Flaot og Kostøl, slutter seg til moderasjonslinjen generelt som hovedlinjen for årets tariffoppgjør. Dette medlem tar det framførte til etterretning, men beklager påny meget sterkt at Rikslønnsnemndas medlemmer ikke har funnet å kunne ta hensyn til NALF's framførte krav til realistiske endringer i gjeldende overenskomst. Etter NALF's bestemte oppfatning er flere av kravene meget berettigede og da ikke minst pkt 6) 7A om konferansetid.

Hvorvidt NALF organiserer og framfører disse krav for "høytlønte arbeidstakergrupper i norsk industri" som nemndas medlemmer anfører, er etter dette medlems klare oppfatning ikke en relevant innvending i denne sammenheng.

4.3.2 Kravene fra NALF

Medlemmene Rieber-Mohn, Evensen og Strøm skal bemerke:

1) Punkt 4 A 4.1 Lønngruppeplassering

NALF krever for det første innført en ny lønnsgruppe AA for senior teknikere og dekkformenn. Videre kreves at teknikere med fagbrev eller tilsvarende utdannelse flyttes fra gruppe B til gruppe A.

Disse medlemmer tar ikke kravet til følge. En innfrielse av kravet ville bryte med den moderasjonslinje som ellers er fulgt ved årets lønnsoppgjør, og som disse medlemmer finner det samfunnsmessig sett påkrevet å fastholde. I det foreliggende tilfellet ville dessuten et brudd med moderasjonslinjen komme en utpreget høytlønsgruppe til gode. Allerede tilbudet fra OLF vil gi denne gruppen en årslønnsvekst på 2.5 pst når ansiennitetsopprykket pr 1.1.1994 medregnes. En innfrielse av det foreliggende krav ville gi denne høytlønsgruppen (NALFs medlemmer) ytterligere 1.3 pst i årslønnsvekst. Disse medlemmer kan for øvrig ikke se at NALF for nemnda har dokumentert et særlig behov for disse lønnsgruppeopprykk. Det er f eks ikke påvist rekrutteringsproblemer til stillingene.

Medlemmet Franck-Nielsen, med tilslutning av Flaat og Kostøl, slutter seg til foranstående.

Medlemmet Larsen vil bemerke:

Det konstateres påny at nemndas øvrige medlemmer tar utgangspunkt i moderasjonslinjen og finner det samfunnsmessig påkrevet å fastholde den. At medlemmene "forøvrig ikke kan se at NALF for nemnda, har dokumentert et særlig behov for disse lønnsopprykk", tar dette medlem i beste fall til etterretning. Etter dette medlems oppfatning er det fra NALF's side dokumentert ikke alene ett særlig behov, men flere.

Den faktiske situasjon er etter dette medlems mening slik at våre motparter verken under forhandlinger, meklings eller i nemndas behandling, har ønsket å ta hensyn til de faktiske realiteter/behov. Isteden har de stått på opprettholdelsen av det mest rigide lønnsystem som vi kan tenke oss i praksis. Dette til tross for at NHO i alle sammenhenger framfører som sitt hovedsyn at lønnsfastsettelse skal skje etter en vurdering av bedriftens økonomiske situasjon, produktivitet, framtidsutsikter og konkurranseevne. Fra samme hold framføres det som bedriftens ansvar og viktig (les også NHOs overordnede ansvar) at det blir en "indre sammenheng" i lønnsforholdene og at vesentlig vekt legges på individuell vurdering og differensiering av de ansattes lønn.

Dette medlem oppfatter det slik at også nemndas nøytrale medlemmer og LO-representant Kostøl, er svært lite innstilt på å ta fatt i de faktiske realiteter. Ytterligere forverret blir det etter dette medlems vurdering når alle nemndas øvrige medlemmer anfører som tilleggsargument til moderasjonslinjen, årslønnsvekst, samfunnsmessig og høyt lønnet arbeidstakergruppe, også at: "Det er f eks ikke påvist rekrutteringsproblemer til stillingene". Dette siste argumentet faller på sin egen urimelighet.

Med henvisning til begge parters "anførsler" er det de siste år gjennomført, og vil i tida framover gjennomføres, store og omfattende drifts-, organisasjons-, kostnads- og sysselsettingstiltak som fører til reduksjon i antall ansatte på sokkelen. Konf også St.meld. nr 26 "Utfordringer og perspektiver for petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen-" og rapporten "Norsk sokkels konkurranseposisjon".

For ordens skyld henvises også til Arbeidsdirektoratets statistikkhefte 9/1994 hvor det på 1. omslagsside framkommer antall registrerte helt ledige og deltakere på personrettede ordinære tiltak fra 1983 og fram til denne tid. Alene på denne bakgrunn er det ikke vanskelig å forstå at rekrutteringsproblemen til disse stillingene uteblir.

2) Punkt 4 A 4.1 Lønnsgruppeplassering

NALF krever at bestemmelsen om lønns plassering for administrasjonspersonale i pkt 4.1 annet avsnitt utgår og erstattes ned følgende bestemmelse:

"Bestemmelsene i denne avtale er ikke til hinder for at ansatte som går inn under definisjonen av arbeidsledere i Arbeidslederavtalen (mellom NHO-NALF) § 2 punkt 1 A skal omfattes av Arbeidslederavtalen."

Disse medlemmer har merket seg at Arbeidslederavtalen er en landsomfattende avtale, som også gjelder ute på sokkelen og er en rammeavtale.

Disse medlemmer oppfatter NALF's krav slik at man når som helst i tariffperioden skal kunne kreve forhandlinger om at en personellkategori som er definert inn i Sokkeloverenskomsten, og som ikke har fått noen vesentlig endring i sin arbeidssituasjon, skal tas ut av denne og plasseres inn i arbeidslederavtalen. En innfrielse av kravet ville gi NALF-medlemmene en posisjon i forhold til Arbeidslederavtalen som så vidt vites ingen andre grupper har i arbeidslivet. En annen sak er at en omorganisering e l kan medføre at en stilling i tariffperioden får endret karakter og omfattes av arbeidslederdefinisjonen i Arbeidslederavtalen. Da kan NALF kreve overgang fra en overenskomst til en annen med hjemmel i gjeldende regler.

Disse medlemmer tar på denne bakgrunn ikke kravet til følge.

Medlemmet Franck-Nielsen, med tilslutning av Flaat og Kostøl, slutter seg til foranstående.

Medlemmet Larsen vil understreke at det er flere faktiske forhold som må foreligge før et "krav" (melding) om forhandlinger gjeldende overflytting fra Sokkeloverenskomsten til Arbeidslederavtalen for enkelt medlem (ansatt) kan finne sted.. Følgelig er det etter dette medlems vurdering ikke slik som nemndas nøytrale medlemmer framfører om "når som helst", og "ikke fått vesentlig endring i sin arbeidssituasjon". Dette medlem mener at hovedpoenget er at flere medlemmer/ansatte/stillingsgrupper dekket av Sokkeloverenskomsten allerede fyller definisjonen av arbeidslederbegrepet, konf Arbeidslederavtalen § 2, pkt 1a.

3) Punkt 4 A 4.2 Lønnstabell

NALF krever deretter den endring i lønnstabellen i 4 A 4.2 at alle lønssatser øker med 2 pst.

Disse medlemmer tar ikke kravet til følge. Dette er et rent lønnskrav som – i tillegg til tilbudet fra OLF – langt overstiger rammen for den årslønnsvekst som karakteriserer årets moderate oppgjør i offentlig og privat virksomhet, og som det er av stor samfunnsmessig betydning å videreføre. Disse medlemmer viser til det som er fremholdt i avsnitt 4.3.1 foran.

Medlemmet Franck-Nielsen, med tilslutning av Flaat og Kostøl, slutter seg til foranstående.

Medlemmet Larsen vil til det framlagte fra nemndas nøytrale medlemmer henwise til de tidligere dissenser, og er følgelig ikke enig i det framførte fra nemnda.

4) Punkt 4 B

NALF krever videre at pkt 4 B i avtalen utgår i sin helhet. Kravet er et ledd i NALFs ønske om å få en avtale rensert for bestemmelser som ikke er aktuelle for NALFs medlemskategorier.

Disse medlemmer er ikke uten forståelse for at NALF ønsker en avtale som er "rendyrket" til bruk for sine medlemmer. Arbeidsgiversiden har i allefall ikke presentert en tungtveiende argumentasjon mot dette. Når disse medlemmer ikke tar kravet til følge, er det fordi dette spørsmål synes å være av redaksjonell karakter, og således bør finne sin løsning i forhandlinger.

Medlemmet Franck-Nielsen, med tilslutning av Flaat, slutter seg til foranstående.

Medlemmet Kostøl tar foranstående til orientering.

Medlemmet Larsen vil bemerke:

Det er positivt å konstatere at nemndas nøytrale medlemmer "ikke er uten forståelse for NALF". Dog har dette medlem vanskelig for å se at "dette spørsmål synes å være av redaksjonell karakter, og således bør finne sin løsning i forhandlinger". Om det var så vel burde spørsmålet i alle fall finne sin løsning i Rikslønnsnemnda, hvor også vår motpart deltar.

5) Punkt 7 Skift-/natttillegg

NALF krever at pkt 7 første og annet avsnitt om skift-/natttillegg utgår og erstattes med følgende bestemmelse:

"For ansatte som arbeider i fast skiftturnus skal det utbetales skifttillegg med et årlig beløp tilsvarende 1/12 av årslønn i lønnstabell klasse A gruppe 8, linje 1. Skifttillegget utbetales med like deler pr måned. Ansatte som periodevis arbeider i skiftturnus, utbetales en forholdsmessig andel av skifttillegget i henhold til arbeidede timer utenom dagarbeidstiden."

Disse medlemmer tar ikke kravet til følge. Foruten at kravet er kostbart (svarer til en økning på ca kr 5,50 pr time for de det gjelder og en årslønnsvekst på ca 1 pst for NALFs medlemmer), og derved bidrar til å bryte moderasjonslinjen om det innfris, vil disse medlemmer særlig legge vekt på de prinsipielle betenkeligheter som hefter ved den beregningsmåte som kreves innført. Ved dagens ordning med kronetillegg må partene forhandle om tillegget isolert hver gang det kreves endringer. Ved NALFs beregningsmåte vil endring i tillegget automatisk følge endringer i årslønnen. En slik beregningsmåte vil lett bli kostnadsdrivende på lang sikt.

Medlemmet Franck-Nielsen, med tilslutning av Flaat og Kostøl, slutter seg til foranstående.

Medlemmet Larsen vil bemerke:

Dette medlem merker seg motstand mot å innfri NALF sitt krav. Det legges særlig vekt på de prinsipielle betenkeligheter som hefter ved den beregningsmåte som kreves innført og at dette lett bli kostnadsdrivende på lang sikt. Etter dette medlems oppfatning vil det være et ansvar for partene, hvilket jeg er overbevist om at i alle fall vår motpart vil følge opp i hver forhandlingsrunde. Eventuelle uønskede "sideeffekter" som nemndas nøytrale medlemmer har betenkeligheter med og frykter, vil derfor unngås. Som anført fra NALF for nemnda har "kravet til endring" også sine positive sider.

6) Punkt 7 A Konferansetid

NALF krever også et nytt pkt 7 A om konferansetid sålydende:

"Teknikere som i henhold til pålegg fra arbeidsgiver eller offentlig myndighet må konferere med påtroppende skift, skal ha betalt for slik konferansetid. Dersom ikke ekstraordinære forhold foreligger, skal konferansetiden regnes som 12 minutter pr skift."

Disse medlemmer tar ikke kravet til følge. Det kan ikke ses bort fra at særlig visse tekniske stillinger har et større behov for konferansetid enn andre grupper, og at det alminnelige skift- og natt-tillegget ikke kompenserer for denne ekstra arbeidstiden. Disse medlemmer finner imidlertid ikke tilstrekkelig grunn til å gå inn i en nærmere vurdering av kravet. En innfrielse

vil gi en årslønnsvekst på vel 1 pst for NALF's medlemmer, og med tillegg av tilbudet fra OLF, vil man i så fall komme i dårlig harmoni med den moderasjonslinje det er maktpåliggende å følge ved årets lønnsoppgjør. Disse medlemmer kan heller ikke se bort fra at kravet fremmes av en utpreget høyt lønnsgruppe i norsk industri.

Medlemmet Franck-Nielsen, med tilslutning av Flaat og Kostøl, slutter seg til foranstående.

Medlemmet Larsen noterer med en viss tilfredshet at nemndas nøytrale medlemmer ikke ser helt bort fra "at særlig visse tekniske stillinger har et større behov for konferansetid enn andre grupper, og at det alminnelige skift- og natt-tillegget ikke kompenserer for denne ekstra arbeidstiden". Imidlertid er det ingen av nemndas medlemmer som finner "tilstrekkelig grunn til å gå inn i en nærmere vurdering av kravet", noe som for dette medlem er helt uforståelig.

På alle måter har NALF, under Rikslønnsnemndas behandling (og i forhandlinger/mekling over flere år) etter beste evne framført sine hovedmotiveringer for dette 1. prioriterte krav. Et krav som bygger på faktisk dokumentasjon av pålagt og nødvendig konferansetid knyttet til døgnlige arbeidsoppgaver, ansvar- og myndighet tillagt medlemmene (ansatte) i praksis.

Dette medlem vil for ordens skyld gjenta at skift-/natt-tillegget utbetales med det samme kronebeløpet pr arbeidet natt-time, uansett om den enkelte arbeidstaker er pålagt nødvendig konferansetid eller ikke. Hovedtyngden av medlemmene (teknikerne) som har skiftarbeid har inntil 15 minutter konferansetid pr skift, noe som kommer i tillegg til ordinær arbeidstid (12 t). Dette innebærer at disse arbeidstakere likestilles med de mange som har 0 minutter konferansetid. Alene dette faktum må etter dette medlems oppfatning være tilstrekkelig grunn til å gå inn i en nærmere vurdering av kravet .

7) Punkt 19 A Pensjonsforhold

NALF krever et nytt pkt 19 A om pensjonsforhold sålydende:

"Partene pålegges å utrede muligheten for, og konsekvensen av, en senkning av den alminnelige pensjonsalder for offshore-ansatte, samt å tilrettelegge for hensiktsmessig førtidspensjonsordninger. Utredningen skal være ferdig i inneværende tariffperiode, og den skal danne basis for forhandlinger mellom partene ved neste tariffrevisjon.

Frem til slike forhandlinger om en generell revisjon av pensjonsforholdne er gjennomført skal følgende gjelde:

Ansatte som har vært ansatt hos samme arbeidsgiver de siste ti år, og som mister sitt helsesertifikat for offshore-arbeide etter at de har fylt 60 år, skal ha rett til førtidspensjon betalt av arbeidsgiver for perioden frem til ordinær pensjonsalder. Pensjonen skal utgjøre 66 pst av lønn på fratredelsestidspunktet. Dersom lønnen på fratredelsestidspunktet er lavere enn gjennomsnittlig årslønn de siste tre år, er det gjennomsnittlig årslønn de siste tre år som skal være grunnlag for beregning av pensjon. Pensjonen skal justeres en gang i året

i samsvar med eventuelle lønnsøkninger for den personellgruppe førtidspensjonisten tilhørte før fratreden."

Disse medlemmer tar ikke kravet til følge.

Kravet fremstår som todelt, i den forstand at NALF både krever en utredning av spørsmålet om senkning av den alminnelige pensjonsalder for offshore-ansatte og en "foregrepet" førtidspensjon (frem til utredning og forhandlinger er gjennomført) for personer som er fylt 60 år, og har mistet sitt helsesertifikat og vært ansatt hos samme arbeidsgiver de siste ti år. Disse medlemmer finner dette kumulative krav oppsiktsvekkende originalt. Det er vanskelig å forestille seg en uavhengig og reell utredning av pensjonsspørsmålet når det resultat som arbeidstakersiden håper skal komme ut av utredningen, allerede skal gjennomføres (i allefall inntil videre) mens utredningen pågår. Sann sett kan utredningen vanskelig bli annet enn skuebrød. En reversering av en iverksatt, om enn foreløpig, førtidspensjonering synes ikke særlig realistisk.

Disse medlemmer finner det riktig å skjære gjennom formen og anse kravet som direkte å gjelde innføring av nedsatt pensjonsalder. Som begrunnelse for ikke å ta kravet til følge, vil disse medlemmer fremheve at eldre arbeidstakers situasjon på sokkelen nå er under kartlegging hos de sentrale ansvarlige myndigheter. Disse medlemmer går uten videre ut fra at spørsmålet om nedsatt pensjonsalder blir vurdert i lys av den informasjon som derved kommer frem. Disse medlemmer finner det i denne sammenheng ikke riktig at Rikslønnsnemnda uttaler seg om pensjonsalderen. Spørsmålet om nedsettelse av denne må vurderes i en bred sosialpolitisk sammenheng, hvor bl a forholdet til andre gruppers særaldersgrenser inngår. Rikslønnsnemnda er ikke den rette instans til å foreta en slik vurdering.

Medlemmet Franck-Nielsen, med tilslutning av Flaat og Kostøl, slutter seg til foranstående.

Medlemmet Larsen vil bemerke:

Dette medlem noterer med oppmerksomhet at nemndas nøytrale medlemmer "finner det riktig å skjære gjennom formen og anse kravet som direkte å gjelde innføring av nedsatt pensjonsalder". Imidlertid er gjennomskjæringen ikke så dristig når det konkluderes med til slutt at "nemnda ikke er den rette instans til å foreta en slik vurdering", hvilket fra dette medlems side tas til etterretning med en viss undring og beklagelse.

8) Punkt 19 B Drifts- og organisasjonsendringer – sysselsetting

NALF krever endelig et nytt pkt 19 B kalt "Drifts- og organisasjonsendringer – sysselsetting" sålydende:

"I tillegg til arbeidsgivers plikter etter Arbeidsmiljølovens § 56a skal de arbeidsgivere som er bundet av denne avtale, inkludere i informasjonen til de ansattes tillitsvalgte en fyldestgjørende beskrivelse av hvilke kriterier som vil ligge til grunn for utvalget av dem som må sies opp.

Denne bestemmelse og de øvrige bestemmelser i Arbeidsmiljølovens § 56a skal gjelde også om oppsigelsene kommer over en lengre periode enn 30 dager, dersom oppsigelsene er et ledd i en samlet omstrukturings-, rasjonaliserings- eller nedbemanningsplan.

Oppsigelser skal ikke finne sted før de tillitsvalgte har hatt rimelig tid til å vurdere bl a utvalgskriteriene i samråd med NALF, og før de tillitsvalgte, eventuelt med assistanse fra NALF, har hatt anledning til å drøfte nedbemanningen med bedriften.

Operatørselskapene som er bundet av denne tariffavtale skal ikke ha anledning til å sette ut arbeide som tidligere er utført av selskapets ansatte til andre selskaper (kontraktører), dersom de ansatte i vedkommende selskap ikke har tariffavtale med minst like gode lønns- og arbeidsvilkår som etter denne tariffavtale."

Disse medlemmer tar ikke kravet til følge.

De tre første avsnitt i den bestemmelse NALF krever, pålegger arbeidsgiver plikter utover de som følger av arbeidsmiljølovens § 56 A. Disse medlemmer finner ikke grunnlag for å etterkomme kravet. Arbeidsmiljøloven § 56 A om informasjon ved masseoppsigelser ble tilføyet 27 november 1992, og informasjonsplikten ble ytterligere utvidet ved lovvedtak som trådte i kraft 1. juli i år. For øvrig har disse medlemmer merket seg at det i tariffavtalen mellom NHO/OLF og NALF er uttrykt enighet om at partene skal "følge de intensjoner som er nedfelt i de hovedavtalebestemmelser som er alminnelig gjeldende i arbeidslivet". I § 9 i Hovedavtalen mellom LO og NHO er det gitt utførlige bestemmelser om informasjon, samarbeid og medbestemmelse, som kommer i tillegg til de plikter arbeidsgiver har etter den reviderte § 56 A i arbeidsmiljøloven.

Disse medlemmer kan vanskelig se at ikke disse bestemmelser samlet gir en tilstrekkelig informasjon i de situasjoner NALF er bekymret for. Disse medlemmer finner for øvrig grunn til å tilføye at kravet til "fyldestgjørende beskrivelse" av kriteriene for oppsigelse i pkt 19 B første avsnitt er et svært skjønnsmessig uttrykk som åpner for uenighet og forsinkelser. Også bestemmelsens tredje avsnitt vil utvilsomt kunne brukes i rent treneringøyemed med store kostnadmessige konsekvenser for bedriften. Bestemmelsen i fjerde avsnitt går vesentlig lenger enn det om følger av § 3 i lov av 4. juni 1993 om "allmenngjøring av tariffavtaler mv". Denne lov ble vedtatt for å sikre "utenlandske arbeidstakere lønns- og arbeidsvilkår som er

likeverdige med de vilkår norske arbeidstakere har", jf loven § 1-1. Vilåret for at tariffnemnda (loven § 2) skal kunne treffe vedtak om allmenngjøring, er at krav om dette er fremsatt av en organisasjon som er part i avtalen og har innstillingsrett etter lov om arbeidstvister § 11 nr 1. NALF er en organisasjon som ikke har en størrelse som gir innstillingsrett, og følgelig kan NALF ikke kreve allmenngjøring.

NALF's krav tar sikte på å hindre såkalt "sosial dumping", men vil i praksis hindre ordinær konkurranse mellom norske selskaper om oppdrag på sokkelen og således obstruere det nødvendige arbeid med kostnadsreduksjoner som er satt i gang i petroleumsvirksomheten offshore med støtte fra norske myndigheter. En bestemmelse som krevet av NALF vil kunne virke lønns- og kostnadsdrivende også for landbasert virksomhet. For øvrig reiser disse medlemmer spørsmålet om ikke en bestemmelse som foreslått ville være i strid med EØS-avtalens bestemmelser om fri flyt av arbeidskraft, og at lov om allmenngjøring representerer yttergrensen for hvor langt en kan gå i forhold til disse bestemmelser.

Medlemmet Franck-Nielsen, med tilslutning av Flaat og Kostøl, slutter seg til foranstående.

Medlemmet Larsen tar nemndas avgjørelse til etterretning og er tilfreds med enkelte av premissene som framføres.

9) Punkt 21

NALF påstår den endring i pkt 21 siste linje at årstallet 1993 erstattes med 1995.

Disse medlemmer har merket seg at også OLF har påstått en tilsvarende tekniske justering i avtalen og tar kravet til følge.

10) Punkt 23 Ikrafttreden – varighet

NALF krever hele overenskomsten iverksatt fra 1. juli 1994, mens OLF krever det generelle tillegget iverksatt fra denne dato og de øvrige endringer først fra tidspunktet for avsigelsen av kjennelsen.

Disse medlemmer tar ikke kravet fra NALF til følge. Det er praksis i Rikslønnsnemnda for at det generelle tillegget gis virkning fra det tidspunkt arbeidet ble gjenopptatt etter bruk av kampmidler. I nærværende tvist ble den varslede arbeidsstans ikke gjennomført fordi partene 30. juni d å av Kommunal- og arbeidsministeren ble meddelt at Regjeringen den påfølgende dag, 1. juli 1994, ville treffe vedtak om tvungen lønnsnemnd. Det generelle tillegget gis derfor virkning fra 1. juli 1994, noe partene for så vidt er enige om. Disse medlemmer er av den

oppfatning at resten av overenskomsten, i samsvar med sikker praksis i Rikslønnsnemnda, gis virkning fra tidspunktet for kjennelsens avsigelse.

Medlemmet Franck-Nielsen, med tilslutning av Flaat og Kostøl, slutter seg til foranstående.

Medlemmet Larsen viser til hva som tidligere er framført om forhandlings- og meklingsvilje for NALF sin del og nemndas nøytrale medlemmers "konstatering av at det ikke har vært noe godt forhandlingsklima mellom partene". Følgelig er det dette medlems oppfatning at motparten i første rekke må bære ansvar for forhandlingsvilje og -klimaet, hvilket ikke kommer til uttrykk i avgjørelsen av ikrafttredelsestidspunktet.

4.3.3 Tilbudet (påstanden) fra OLF

Medlemmene Rieber-Mohn, Evensen og Strøm skal bemerke:

NALFs representant i nemnda har uttalt at han subsidiært – for det tilfellet at NALFs krav helt eller delvis forkastes – slutter seg til den påstand som OLF har fremsatt for nemnda, med det unntak for ikrafttredelsestidspunktet som er nevnt foran. Som det fremgår av 4.3.2 har disse medlemmer ikke gitt NALF medhold på noe punkt hvor det hersker uenighet mellom partene. Disse medlemmer tar derfor i sin helhet til følge kravet fra OLF.

Medlemmet Franck-Nielsen, med tilslutning av Flaat, slutter seg til foranstående.

Medlemmet Larsen vil avslutningsvis, som en generell sluttkommentar, med henvisning blant annet til det tidligere framførte, uttrykke sin utilfredshet over at nemndas øvrige medlemmer ikke har vært innstilt på en mer dyptgående og realistisk vurdering, under hensyntagen til de framførte krav fra NALF's side.

Dette medlem har ikke tidligere representert NALF i Rikslønnsnemnda og sammenfatningsvis har dette medlem oppfattet sin deltakelse i nemnda som til dels noe uvirkelig. Følgelig har dette medlem også bl a fått større forståelse for at enkelte andre arbeidstakerorganisasjoner har "rikslønnsnemnds vegring".

SLUTNING

Overenskomsten av 1992 mellom NHO/OLF og de i foreningene stående operatørselskaper på den ene side og NALF og vedkommende avdelinger av forbundet på den annen side forlenges til og med 30. juni 1996 med følgende endringer:

1) Punkt 4

Ny bestemmelse pkt 4.1.7. under Lønnssystem for operatørselskaper ekskl forpleining og ny bestemmelse pkt 4.1.7. under Lønnssystem for forpleiningsansatte i operatørselskapene skal lyde: "Det utbetales et tillegg på kr 1.000,- pr år til arbeidstakere som har offentlig fagbrev i stillinger hvor fagbrev kreves."

2) Punkt 4 A

Bestemmelsen for administrasjonspersonale i overenskomstens pkt 4.A.
"Lønnsinnplassering for administrasjonspersonale foretas i det enkelte selskap etter lokale drøftelser basert på stillingens innhold." utgår.

Ny bestemmelse for operatørselskaper ekskl. forpleining skal lyde: "Eventuell avvikende lønnsinnplassering for personell i de ulike kategorier, herunder kombinasjonsstillinger, foretas i det enkelte selskap etter lokale drøftelser basert på stillingens innhold. "

3) Punkt 4 B

Lønnssystem for forpleiningsansatte i operatørselskapene:

Lgr G Servicearbeider utgår. Servicearbeider inntas som ny stillingskategori i Lgr F. Opprykk skjer i hht opprykksbestemmelsen. Teksten som oppregner hva som menes med servicearbeid utgår.

4) Punkt 4.2

Generelt tillegg, kr 3.850,-, tillegges lønnstabellens linje 2. Som ny lønnstabell fastsettes vedlagte lønnstabeller. (se vedlegg 1 og 2)

5) Punkt 7

Kronebeløpet i overenskomstens pkt 7. Skift/natt-tillegg endres fra kr 26,50 til kr 28,- pr time.

6) Punkt 21

Reguleringsbestemmelse for annet avtaleår:

Før utløpet av 1. avtaleår, skal det opptas forhandlinger mellom NHO/OLF og NALF om eventuelle lønnsreguleringer for 2. avtaleår.

Partene er enige om at forhandlingene skal føres på grunnlag av den økonomiske situasjon på forhandlingstidspunktet og utsiktene for 2. avtaleår samt pris- og lønnsutviklingen i 1. avtaleår.

Endringene i tariffavtalene for 2. avtaleår tas stilling til i NALFs Representantskap og NHOs Hovedstyre.

Hvis partene representert ved NALFs Representantskap og NHOs Hovedstyre ikke blir enige, kan den organisasjon som har fremsatt krav innen 14 dager etter forhandlingenes avslutning si opp de enkelte tariffavtaler med 1 måneds varsel (dog ikke til utløp før 1. juli 1995).

7) Pkt . 23

Ikrafttreden –Varighet:

Overenskomsten gjelder fra tidspunktet for Rikslønnsnemndas kjennelse til og med 30. juni 1996 og videre 1 år om gangen dersom den ikke av en av partene blir sagt opp skriftlig med 2 – to – måneders varsel.

Det generelle tillegget gjøres gjeldende fra 1. juli 1994.

Det generelle tillegget gjøres ikke gjeldende for arbeidstakere som har sluttet i bedriften i tiden før denne kjennelse forelå.

Det foretas ikke omregning og etterbetaling av overtid, overenskomstmessige endringer m v for arbeid utført i tiden før denne kjennelse forelå.

Georg Fr. Kieber-Mohn

Anne-Britt Evensen

Steinar Strøm

Arne Franck-Nielsen

Gunnar J. Larsen

Ikke stemmeberettigede medlemmer:

Gunnar Flaot

Esther Kostøl

VEDLEGG 1

OPERATØRVIRKSOMHET

Lønnstabell pr 1. juli 1994:

LGR	0	1	2	3	4	5	6	7	8
A	243 515 268 353	252 180 277 902	260 846 287 452	269 511 297 001	278 177 306 551	286 843 316 101	295 508 325 650	304 174 335 200	312 839 344 749
B	233 530 257 350	241 631 266 277	249 730 275 203	257 831 284 130	265 932 293 057	274 033 301 984	282 133 310 911	290 233 319 837	298 334 328 764
C	218 365 240 638	225 429 248 423	232 494 256 208	239 558 263 993	246 623 271 778	253 687 279 563	260 751 287 348	267 816 295 133	274 880 302 918
E	208 380 229 635	214 879 236 797	221 379 243 960	227 878 251 122	234 377 258 284	240 877 265 446	247 376 272 608	253 876 279 771	260 375 286 933

Linje 1 = Årslønn ekskl feriepenger

Linje 2 = Årslønn inkl feriepenger

VEDLEGG 2

FORPLEINING INNEN OPERATØRSKAP

Lønnstabell pr 1. juli 1994:

LGR	0	1	2	3	4	5	6	7	8
B	233 530	241 631	249 730	257 831	265 932	274 033	282 133	290 233	298 334
	257 350	266 277	275 203	284 130	293 057	301 984	310 911	319 837	328 764
C	218 365	225 429	232 494	239 558	246 623	253 687	260 751	267 816	274 880
	240 638	248 423	256 208	263 993	271 778	279 563	287 348	295 133	302 918
F	193 498	199 244	204 989	210 735	216 481	222 227	227 973	233 718	239 464
	213 235	219 567	225 898	232 230	238 562	244 894	251 226	257 557	263 889

Linje 1 = Årslønn ekskl feriepenger

Linje 2 = Årslønn inkl feriepenger